

Strategia Rozwoju Miasta Radlin do roku 2030

Projekt

Radlin, luty 2021

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	3
Potencjały, wyzwania i uwarunkowania rozwoju Radlina – kluczowe wnioski z diagnozy	6
Pozycja Miasta i główne trendy rozwojowe	6
Oczekiwania i aspiracje mieszkańców	20
Uwarunkowania zewnętrzne polityki rozwoju	26
Wizja strategicznego rozwoju Miasta Radlin	29
Priorytety i cele Miasta Radlin	30
Kierunki działań na rzecz osiągnięcia celów operacyjnych	32
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta	38
Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	39
Obszary strategicznej interwencji wraz z zakresem planowanych działań	40
Obszary strategicznej Interwencji wynikające z polityki krajowej i regionalnej	40
Lokalne Obszary Strategicznej Interwencji	43
System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	47
Ramy finansowe i źródła finansowania	49
System monitorowania i oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	50

„Strategia rozwoju Miasta Radlin do 2030 roku” jest opracowaniem, które poprzez swoją treść i sposób dochodzenia do zawartych w nim rozwiązań porządkuje wiedzę o Mieście, wyznacza długofalowe kierunki jego rozwoju oraz zmierza do wzmacniania partnerskich działań podejmowanych na rzecz rozwoju lokalnego. Jest dokumentem otwartym, stanowiącym zaproszenie do współpracy dla wszystkich podmiotów związanych z Miastem i zainteresowanych jego przyszłością. Takie ujęcie strategii sprawiło, że formułowanie dokumentu oparto na zasadach partnerstwa społecznego. Skuteczność procesu wdrażania strategii warunkowana jest przez współpracę podmiotów reprezentujących różne sektory, w szczególności sektor samorządowy, obywatelski i biznesowy. Docelowo, rezultatem podejścia partnerskiego będzie zawiązanie szerokiej koalicji na rzecz wdrażania, monitorowania, ewaluacji, stałej aktualizacji dokumentu. „Strategia rozwoju Miasta Radlin do 2030 roku” nie powinna więc być traktowana jak standardowy, „sztywny” dokument planistyczny; jest raczej podstawa dla stworzenia szerokiego forum permanentnego dialogu na temat przyszłości Miasta, roli zajmowanej w tym procesie przez różne podmioty a w konsekwencji podejmowania realnych działań zmieniających jego oblicze.

Struktura strategii rozwoju Miasta Radlin – zaprezentowana na schemacie – obejmuje trzy podstawowe części: diagnostyczną, aksjologiczną oraz wdrożeniową. Dla opracowaniu kolejnych części dokumentu wykorzystano oryginalne podejście polegające na:

- sporządzeniu diagnozy w sposób dynamiczny – w strategii, dla uproszczenia jej formy i podwyższenia czytelności nie zamieszczono szczegółowych zestawień danych źródłowych a jedynie uporządkowane wnioski z wykonanych prac; zaprezentowane cechy Miasta, wyróżniki, wyzwania i procesy mają za zadanie przedstawienie dynamiki rozwojowej Radlina w jego otoczeniu; ponadto, wykonano analizy przestrzenne pozwalające na nakreślenie specyfiki rozwojowej poszczególnych części Miasta;
- przygotowaniu części aksjologicznej (wizji, priorytetów i celów rozwoju Miasta) w oparciu o porównanie obserwowanych procesów rozwojowych z kierunkami pożądanymi; w konsekwencji pozwoliło to na skupienie w strategii uwagi na kreowaniu nowych procesów rozwoju przy założeniu podtrzymywania pozytywnych procesów rozwoju zachodzących dotychczas;

- opracowanie części wdrożeniowej uwzględniającej kierunki działań na rzecz osiągnięcia celów, warunki organizacyjne oraz system monitoringu i ewaluacji.

Istotną składową wykonanych prac stało się odniesienie analiz i rozwiązań strategicznych do kontekstu regionalnego, w szczególności do Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego Śląskie 2030.

Rysunek 1 Struktura strategii rozwoju Radlina

Źródło: opracowanie własne

Konstrukcję merytoryczną strategii wyznaczają determinanty sytuacji wyjściowej oraz wyzwania wyłaniające się przed Miastem i społecznością lokalną, które przedstawiono na poniższym schemacie.

Rysunek 2 Konstrukcja merytoryczna Strategii

Źródło: opracowanie własne

Strategia rozwoju Radlina została oparta na zbiorze zasad stanowiących fundament myślenia o przyszłości Miasta oraz o podejmowaniu działań strategicznych:

- partycypacja podmiotów lokalnych w procesach decyzyjnych, identyfikowaniu i rozwiązywaniu problemów, stale wzmacniane partnerstwo strategiczne (w procesie formułowania, wdrażania, monitorowania i aktualizacji strategii);
- kreowanie rozwiązań zmierzających do aktywizacji możliwie dużej części użytkowników Miasta oraz będących w ich dyspozycji zasobów i kompetencji;
- koncentracja na kluczowych problemach i najefektywniejszych rozwiązaniach;
- osiąganie równowagi między rozwiązaniami przynoszącymi poprawę w długim horyzoncie czasu a rozwiązaniami wpływającymi na sytuację bieżącą;
- tworzenie zbioru rozwiązań synergicznych, stanowiących spójną, wzajemnie wspomagającą się całość (w szczególności spójność kierunków wspierających realizację celów oraz kierunków dedykowanych obszarom strategicznej interwencji);
- wykorzystanie podejścia procesowego prowadzącego do identyfikacji problemów oraz formułowania kompleksowych propozycji ich rozwiązania (uwzględniających nie tylko symptomy, ale także przyczyny zjawiska);
- elastyczne dostosowywanie treści i sposobów wdrażania strategii do zmieniających się uwarunkowań rozwojowych.

Strategia Radlina nie jest „instrukcją” działania dla władz lokalnych. Zakłada się, że realizacja strategii będzie wynikiem aktywności możliwie dużej liczby podmiotów lokalnych, zaś działania władzy lokalnej będą w głównym wymiarze koncentrowały się na wspieraniu aktywności społeczności lokalnej i zapewnianiu możliwości partycypacji podmiotów lokalnych w procesach decyzyjnych.

Najważniejszym celem strategii jest uczynić z mieszkańców autentycznych gospodarzy swojego Miasta, którzy są odpowiedzialni za jego przyszłość, chętnie angażują się w działania wspólnotowe, potrafią dostrzec atuty wyróżniające Radlin na tle innych, większych ośrodków miejskich.

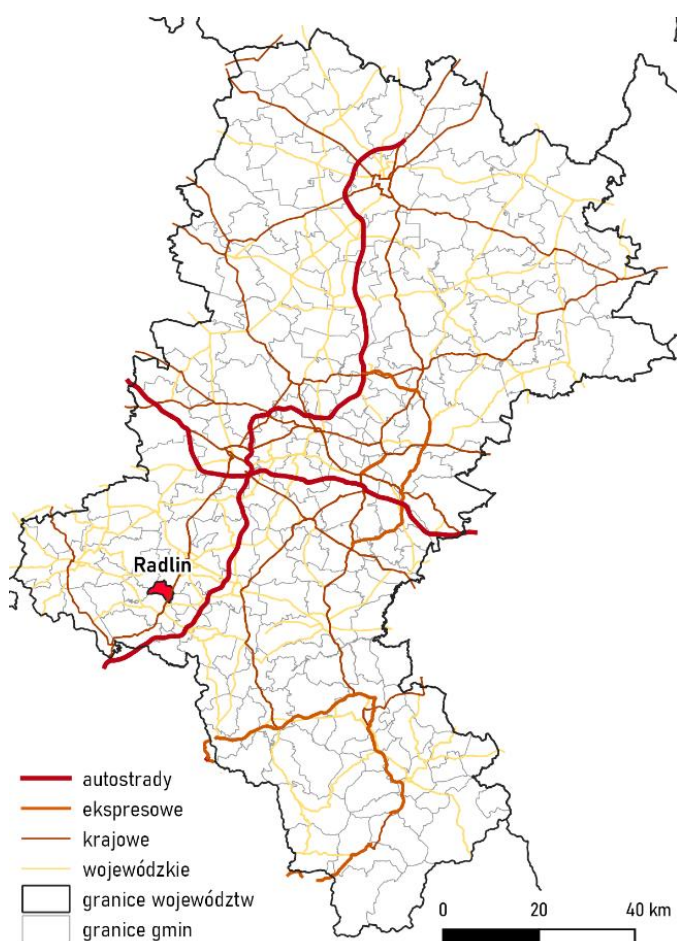
POTENCJAŁY, WYZWANIA I UWARUNKOWANIA ROZWOJU RADLINA – KLUCZOWE WNIOSKI Z DIAGNOZY

W oparciu o analizę ilościową opracowaną na podstawie danych GUS obejmujących okres 2010-2019 oraz na podstawie badań jakościowych, w tym: ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców, przedsiębiorców, młodzieży oraz jednostek publicznych a także warsztatów diagnostycznych i projektowych sformułowano kluczowe wnioski stanowiące, obok analizy uwarunkowań zewnętrznych, podstawę kreowania wizji rozwoju Miasta, jego celów rozwojowych oraz kierunków działań służących ich osiągnięciu.

POZYCJA MIASTA I GŁÓWNE TRENDY ROZWOJOWE

Radlin to gmina miejska w powiecie wodzisławskim, położona w województwie śląskim, zamieszkała przez 17759 osób, co stanowi 11% mieszkańców powiatu wodzisławskiego. W układzie przestrzennym regionu Miasto jest jednym z ośrodków tworzących rdzeń Aglomeracji Rybnickiej będącej centralnym ośrodkiem subregionu zachodniego.

Mapa 1 Położenie Miasta Radlin

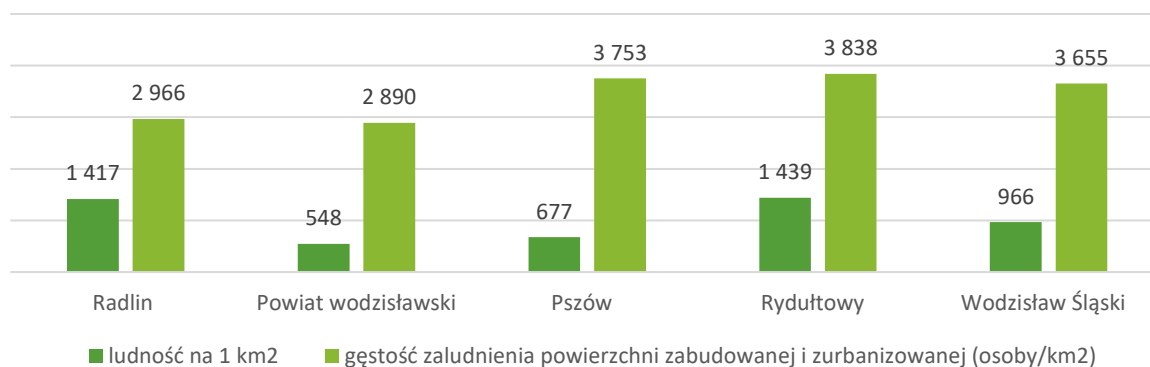

Korzystne położenie
Miasta w przestrzeni
regionu

Źródło opracowanie własne

Radlin graniczy od południa z Wodzisławiem Śląskim, od północno-wschodu z Rybnikiem, od zachodu z Pszowem, a od północno-zachodu z Rydułtówami. Radlin zajmuje powierzchnię 12,53 km² i cechuje się względnie wysokim wskaźnikiem gęstości zaludnienia (w odniesieniu do całkowitej powierzchni gminy w porównaniu z innymi miastami powiatu wodzisławskiego). Jednocześnie charakteryzuje się relatywnie mniejszą gęstością zaludnienia strefy zurbanizowanej.

Wykres 1 Gęstość zaludnienia na koniec 2019 roku

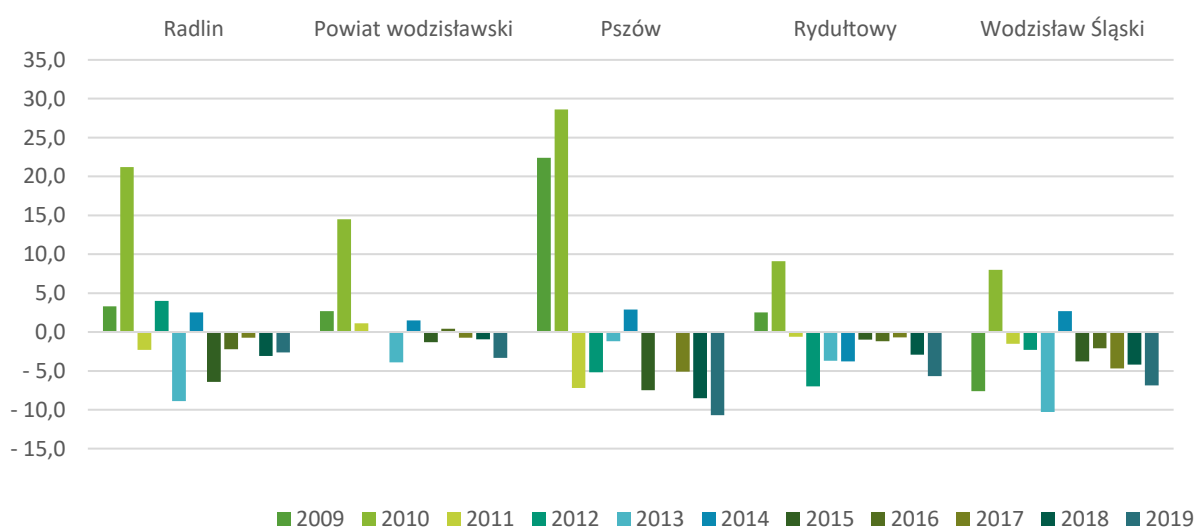

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

**Relatywnie korzystna
sytuacja
demograficzna Miasta**

Jednym z kluczowych wyzwań Miasta Radlin jest sytuacja demograficzna. Pomimo, iż w latach 2009-2019 w Radlinie liczba ludności utrzymuje się na stałym poziomie należy zauważyć, że zjawisko pogarszającej się sytuacji demograficznej dotyczy wielu miast w regionie, jak i powiecie wodzisławskim.

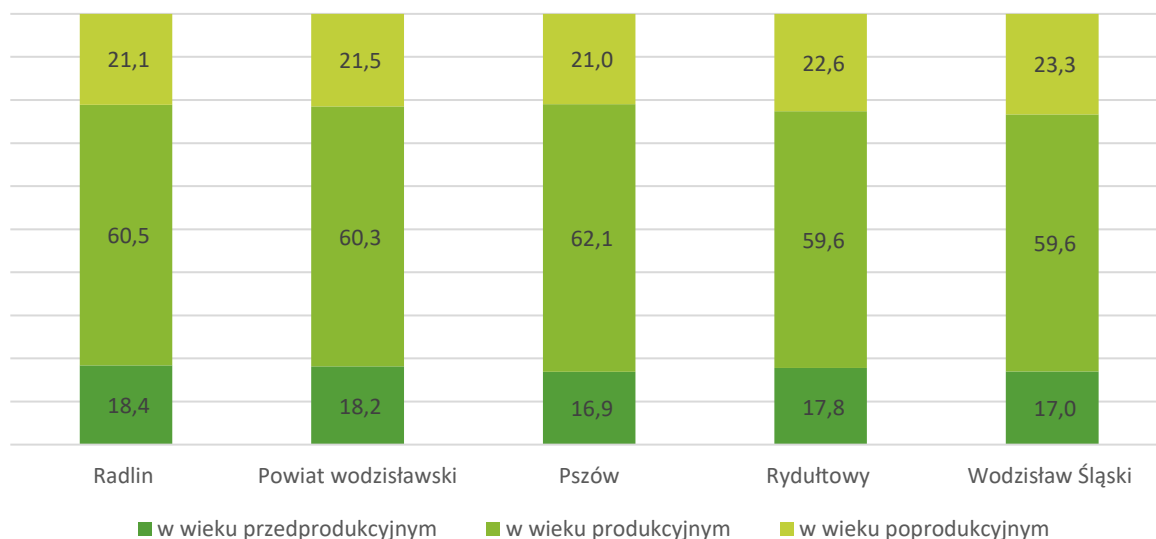
Wykres 2 Zamiana liczby ludności na 1000 mieszkańców w latach 2009-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Struktura wiekowa mieszkańców w Radlinie przedstawia się korzystniej niż średnio w powiecie oraz w innych miastach powiatu wodzisławskiego. Z udziałem 18,4% w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym Radlin jest w korzystniejszej sytuacji demograficznej niż inne miasta powiatu.

Wykres 3 Struktura wiekowa ludności w miastach powiatu wodzisławskiego w %

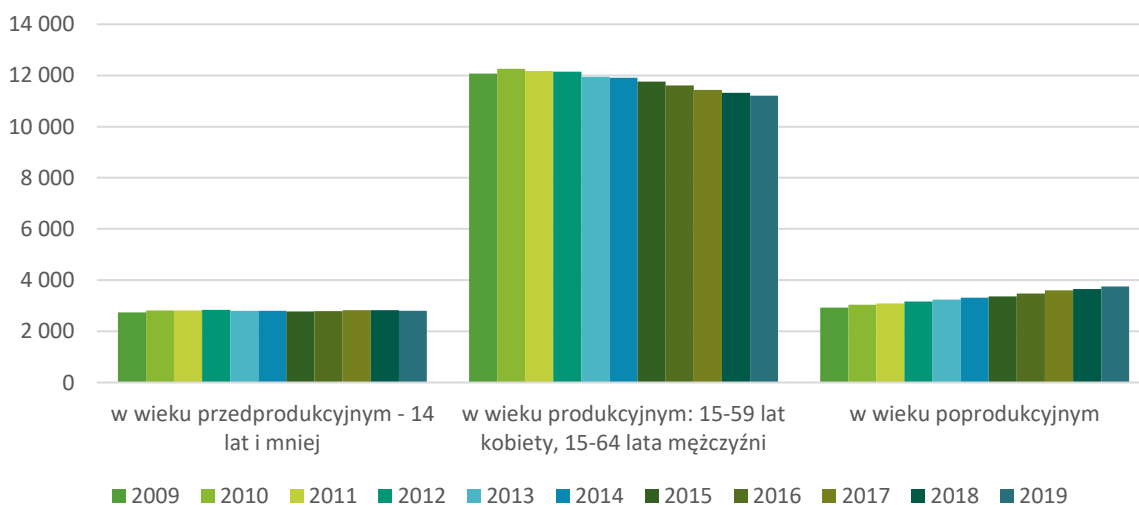

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Niepokojącym zjawiskiem jest zmiana wielkości udziału poszczególnych grup wiekowych. W okresie 2009-2019 liczba osób w wieku poprodukcyjnym w Radlinie wzrosła aż o 28%, przy jednoczesnym spadku o ponad 7% liczby ludności w grupie wiekowej produkcyjnej.

**Starzenie się
społeczeństwa Miasta**

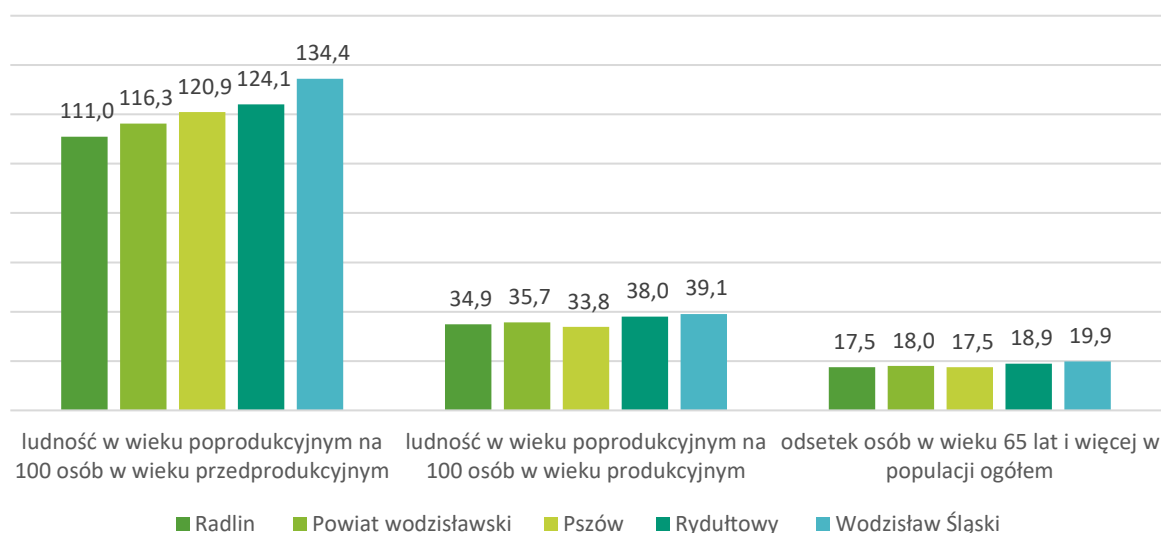
Wykres 4 Zmiana liczby ludność w grupach wiekowych mieszkańców w Radlinie w latach 2009-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Należy jednak podkreślić, że sytuacja w tym zakresie w Radlinie jest relatywnie lepsza niż w innych miastach powiatu wodzisławskiego. Świadczą o tym m.in. względnie korzystniejsze wskaźniki obciążenia demograficznego, w tym: liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, czy też odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem.

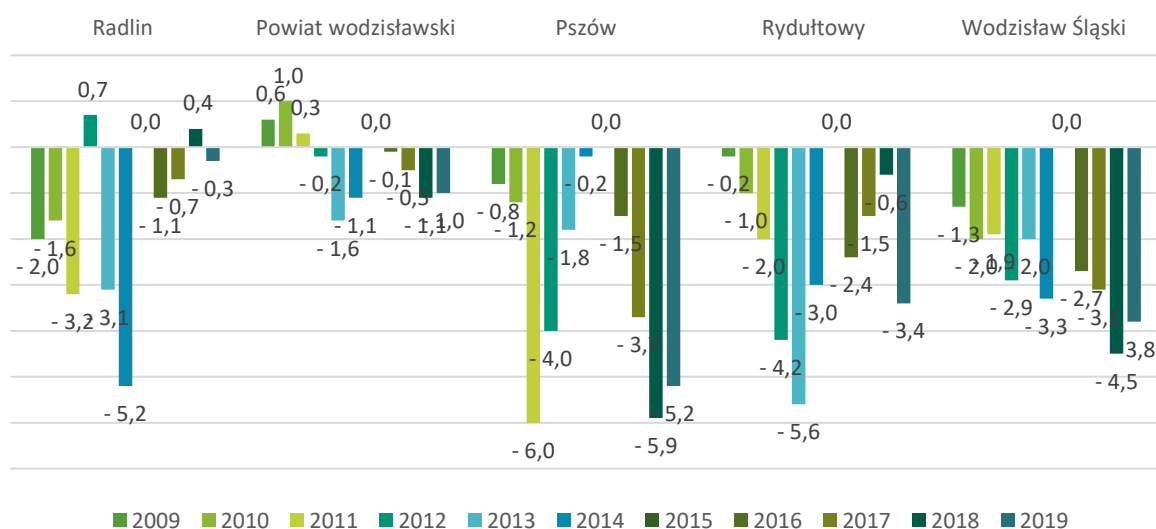
Wykres 5 Wskaźniki obciążenia demograficznego w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

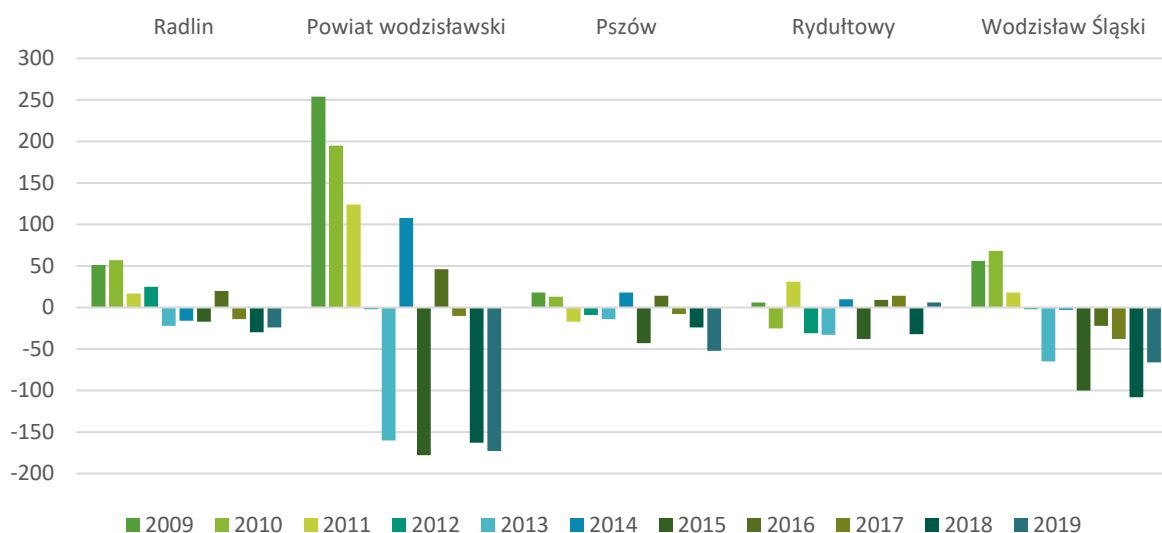
Również w zakresie salda migracji sytuacja w Radlinie jest relatywnie korzystniejsza niż w innych miastach powiatu i średnio w całym powiecie. W latach 2009-2019 Radlin był jedynym miastem powiatu, w którym odnotowano dodatnie saldo migracji.

Wykres 6 Saldo migracji na 1000 osób

Pomimo, iż od roku 2016 w Radlinie odnotowuje się ujemne saldo przyrostu naturalnego (2019r – (-) 24), sytuacja w tym zakresie jest względnie korzystniejsza niż przeciętnie w powiecie, gdzie na koniec 2019 roku odnotowano wskaźnik (-) 173 na 1000 mieszkańców.

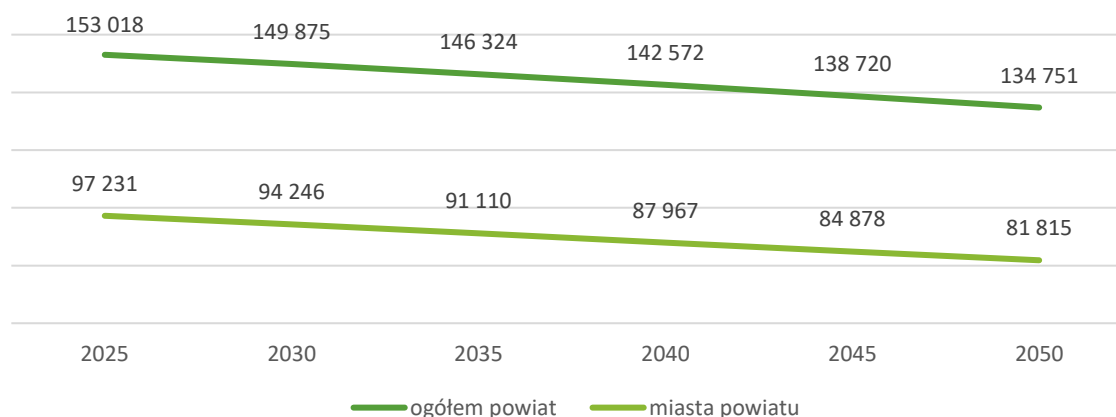
Wykres 7 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W aspekcie demograficznym należy zwrócić uwagę na prognozę dla powiatu wodzisławskiego. Prognoza demograficzna GUS wskazuje, że do roku 2030 liczba mieszkańców powiatu spadnie o 3,6 %, a do roku 2050 aż o 13,4%. Natomiast w miastach powiatu spadek ten będzie jeszcze większy i będzie wynosił odpowiednio: 5,6% i 18,1%.

Wykres 8 Prognoza liczby ludności w powiecie wodzisławskim i w miastach powiatu

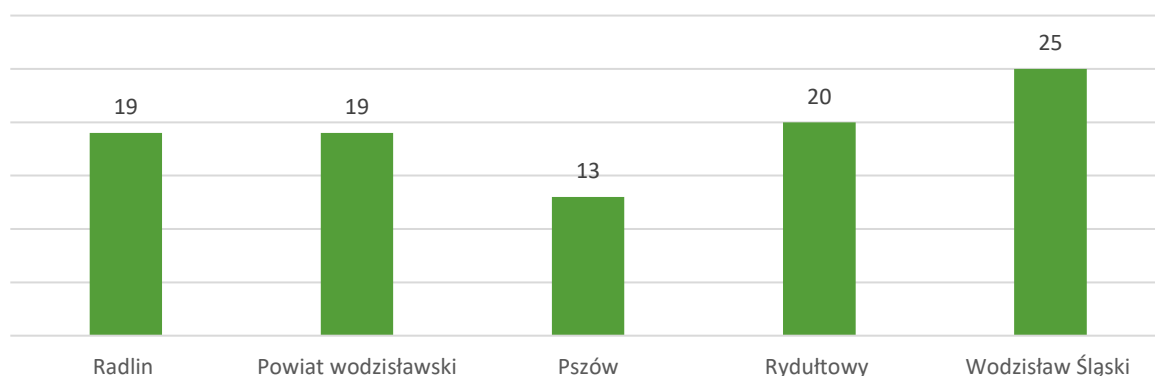

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Istotnym wyzwaniem w sferze społecznej jest dalsze pobudzenie aktywności społecznej. Na koniec roku 2019 w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w Mieście działało 19 tego typu podmiotów, co było na poziomie średnim w powiecie.

Rosnąca aktywność społeczna mieszkańców

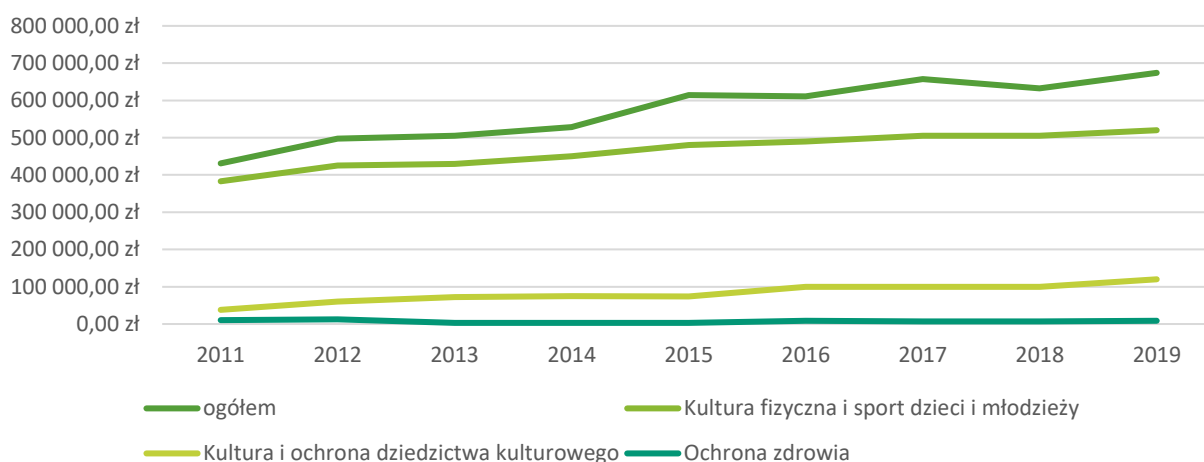
Wykres 9 Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców na koniec 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jednocześnie Samorząd Miasta systematycznie zwiększa wielkość środków finansowych na działania realizowane przez podmioty sektora pozarządowego. W roku 2019 kwota przeznaczona na ten cel wyniosła 674 000,00 zł i była o ponad 56% wyższa niż w 2011 roku. Kluczowymi obszarami wsparcia są działania w sferze: kultury fizycznej i sportu dzieci i młodzieży oraz kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego.

Wykres 10 Wielkość środków finansowych na wsparcie realizacji zadań realizowanych we współpracy z NGO

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM

Niska aktywność społeczna znajduje również odbicie w stosunkowo niższej frekwencji wyborczej. W II turze wyborów Prezydenta RP w wyborach w 2020 roku wyniosła ona w powiecie 66,14%, natomiast w Radlinie kształtowała się na poziomie 65,08%.

**Niski udział sektora
przemysłowego i
budownictwa w
strukturze gospodarczej
Miasta**

Na bazę ekonomiczną Miasta Radlin na koniec 2019 roku składało się 1207 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 96% to podmioty o liczbie pracujących do 9 osób. Ponad 18% wszystkich podmiotów w Mieście działa w sektorze „przemysł i budownictwo”, co jest wskaźnikiem niższym niż średnia w powiecie. Jednocześnie Miasto charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem podmiotów otoczenia biznesu w odniesieniu do liczby

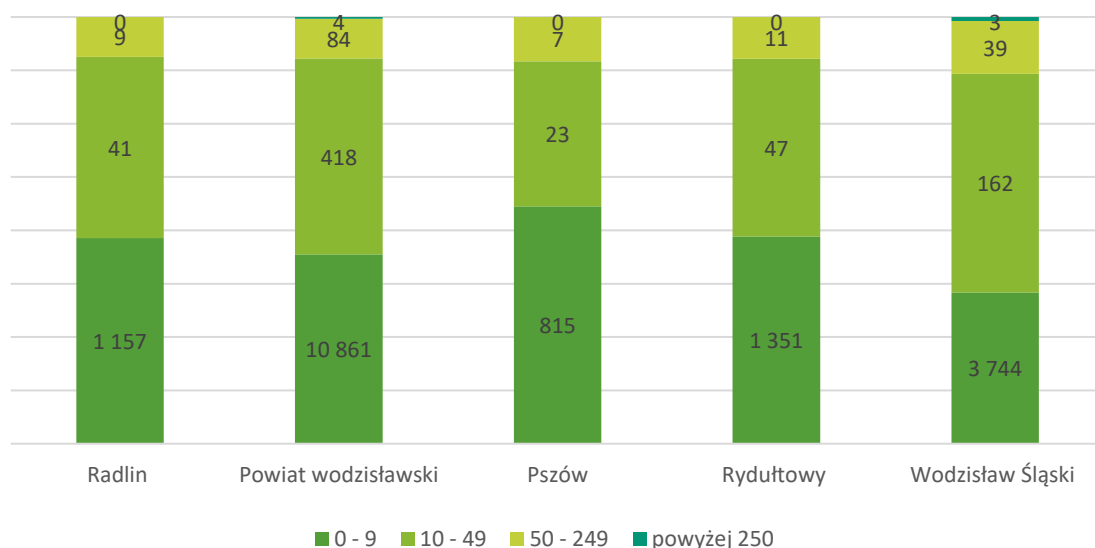
osób oraz niskim wskaźnikiem nowo rejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem.

**Stosunkowo rozwinięty
sektor otoczenia biznesu**

**Niski poziom postaw
przedsiębiorczych
mieszkańców**

Również wskaźniki odnoszące się do aktywności gospodarczej mieszkańców np. osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności, czy osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym świadczą o niskim poziomie aktywności gospodarczej.

Wykres 11 Struktura podmiotów pod względem wielkości zatrudnienia w powiecie i miastach powiatu wodzisławskiego na koniec 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 1 Podmioty gospodarcze w miastach i powiecie wodzisławskim na koniec 2019 roku

	Radlin	Powiat wodzisławski	Pszów	Rydułtowy	Wodzisław Śląski
podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	68	72	61	65	83
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	112,4	120,0	98,3	109,9	138,5
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1000 ludności	6,02	5,53	4,75	4,95	6,19
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	49	42	27	35	60
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	53	56	50	52	58
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	8,85	9,27	8,10	8,70	9,68
instytucje otoczenia biznesu na 10 tys. podmiotów gospodarki narodowej	637,9	505,0	414,2	383,3	742,1
udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	6,54	8,51	10,61	12,15	8,42

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

**Silna pozycja
przedsiębiorstw
tradycyjnych w
strukturze gospodarczej
Miasta**

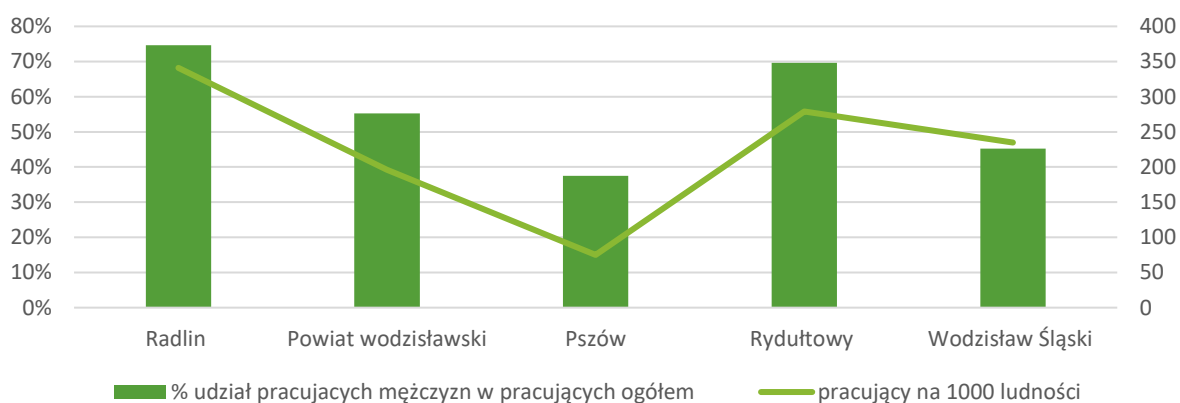
Należy również podkreślić, iż w Mieście wiodącym pracodawcą jest Kopalnia Marcel, która zatrudnia 2868 osób¹. Na terenie Miasta Radlin znajdują się jeszcze 2 zakłady istotne z punktu widzenia wyzwań transformacji gospodarczej regionu, są to JSW Koks S.A. oraz Elektrociepłownia „Marcel”.

Na koniec 2019 roku w Mieście pracowało 6059 osób, co stanowiło 20% wszystkich pracujących w powiecie wodzisławskim. Miasto charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem zatrudnienia w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Należy jednak zauważyć, że w ogólnej liczbie pracujących aż 74,6% stanowili mężczyźni co było wskaźnikiem zdecydowanie wyższym niż średnia w powiecie wodzisławskim wynoszącą 55% i w innych miastach powiatu. Tak wysoki wskaźnik wskazuje jednak na problem niskiej aktywności zawodowej kobiet.

**Niska aktywność
zawodowa kobiet**

¹ <https://korporacja.pgg.pl/o-firmie/oddzialy/1mr>

Wykres 12 Pracujący na koniec 2019 roku

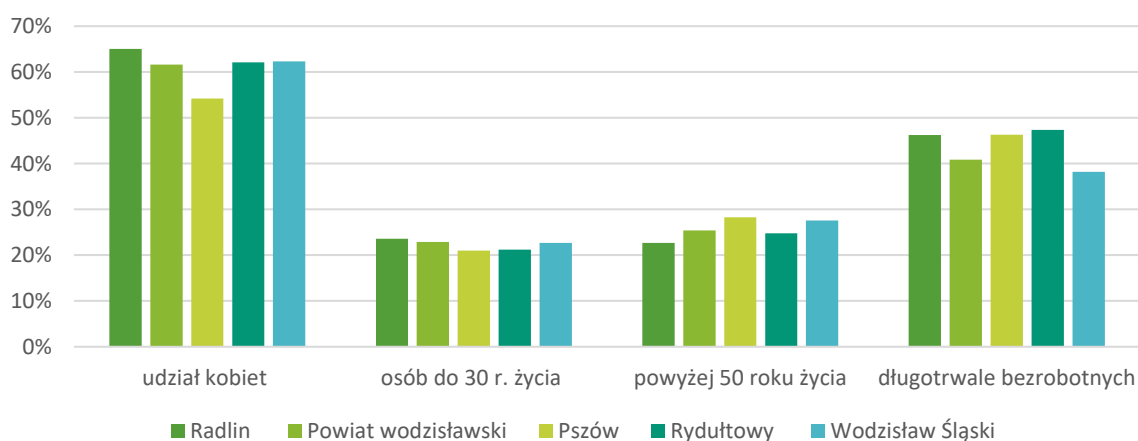
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Korzystana sytuacja na lokalnym rynku pracy

Z roku na rok w Radlinie spada liczba osób bezrobotnych. Na koniec 2019 roku w Mieście zarejestrowanych było 266 bezrobotnych osób, to jest o 44% mniej niż na koniec 2012 roku. W ogólnej liczbie bezrobotnych aż 65% stanowiły kobiety. Problemem jest również wysoki udział osób bezrobotnych do 30 roku życia i osób długotrwale bezrobotnych.

Wysoki udział w liczbie bezrobotnych kobiet i osób długotrwale bezrobotnych

Wykres 13 Struktura bezrobocia na koniec 2019 roku

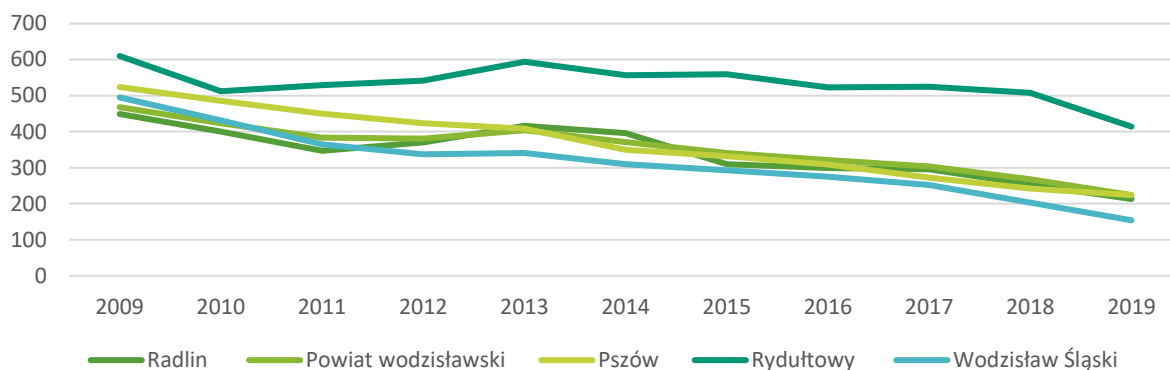

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zmniejszająca się skala problemów społecznych

Wraz z poprawiającą się sytuacją na rynku pracy zmniejsza się liczba osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej. Na koniec 2019 roku osób objętych wsparciem w przeliczeniu na 1000 mieszkańców było 213 i było to o 47% mniej niż na koniec 2009 roku.

Wykres 14 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności

Na koniec 2019 roku w przedszkolach w Radlinie na 1 miejsce przypadało 1,48 dziecka w wieku 3-5 lat, co było wskaźnikiem gorszym niż przeciętna w powiecie i w innych miastach powiatu wodzisławskiego.

Należy jednak podkreślić, iż od 2009 roku stale wzrasta liczba miejsc w przedszkolach i w przeliczeniu na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 na koniec 2019 roku było ich 825. Poprawie ulega również dostępność do miejsc w żłobkach. Na koniec 2019 roku wskaźnik miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 wyniósł 31, co jednak jest wskaźnikiem niższym niż średnia w powiecie wynosząca 47.

Relatywnie niska dostępność do usług opiekuńczych dla dzieci

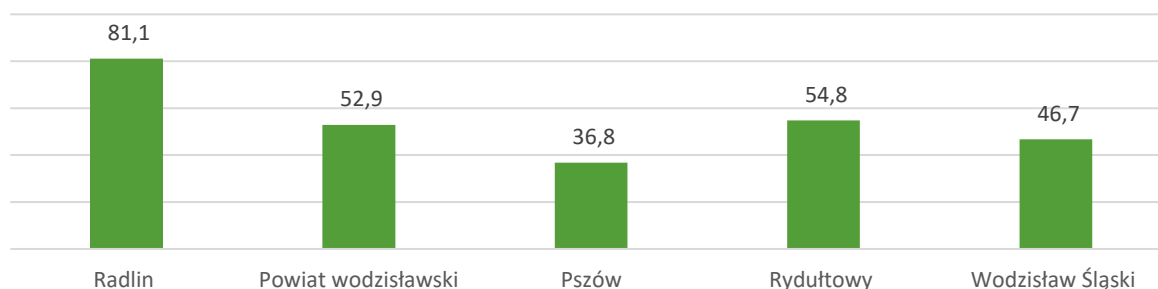
Radlin posiada dogodnie powiązania komunikacyjne; przez Miasto przebiega droga krajowa nr 78. Jednocześnie w pobliżu przebiega również autostrada A1 leżąca w VI transeuropejskim korytarzu transportowym. Z Wodzisławiem i Rybnikiem łączy ją sieć komunikacji miejskiej Radlin należy do Międzygminnego Związku Komunikacyjnego z siedzibą w Jastrzębiu Zdroju, na terenie Miasta zlokalizowanych jest 35 przystanków autobusowych. Przez Radlin przebiega również linia kolejowa nr 158 relacji Wodzisław Śląski - Rybnik. Ponadto na terenie Gminy istnieje system linii kolejowych wyłączających się z linii PKP związanych głównie z obsługą przemysłu i górnictwa.

Przez Radlin przebiegają dwa odcinki szlaków rowerowych: Szlak Rowerowy nr 315 oraz Szlak Pielgrzymkowy nr 323 - Szlak ma przebieg od Pszowa do Jankowic.

**Dobre wyposażenie
Miasta w infrastrukturę
komunalną**

Radlin charakteryzuje się bardzo wysokim stopniem zwodociągowania. Siecią wodociągową objęty jest cały teren Miasta. Do sieci podłączonych jest ok. 99,7 % mieszkańców. Z sieci kanalizacyjnej korzysta natomiast 81,1%, co jest wskaźnikiem zdecydowanie wyższym niż średnia w powiecie i innych miastach powiatu wodzisławskiego.

Wykres 15 Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % mieszkańców na koniec 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Radlina nie funkcjonuje oczyszczalnia ścieków. Znajduje się natomiast zakładowa oczyszczalnia ścieków przy Koksowni „Radlin”. Ścieki z oczyszczalni zawracane są do obiegu zamkniętego koksowni celem ponownego wykorzystania. Na terenie gminy w 2019 roku odprowadzono 1174 dam³ ścieków, z czego 100% oczyszczono.

Miasto charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem odpadów wytworzonych w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Na terenie Miasta działa Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), który przyjmuje odpady komunalne oraz inne odpady z gospodarstw domowych z przeznaczeniem do unieszkodliwiania lub odzysku.

Tabela 2 Gospodarka odpadami w 2019 roku

		Radlin	Powiat wodzisławski	Pszów	Rydułtowy	Wodzisław Śląski
ogółem	[t]	4 225,85	32 500,40	2 519,99	4 388,84	12 716,11
ogółem na 1 mieszkańca	[kg]	237,7	206,6	181,3	203,0	265,0
z gospodarstw domowych	[t]	3 617,88	29 188,24	2 217,59	3 784,28	12 012,06
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	[kg]	203,5	185,5	159,6	175,1	250,3
jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności	[szt.]	4	12	1	2	4
z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji)	[t]	607,97	3 312,16	302,40	604,56	704,05

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przemysłowy charakter Miasta oraz wysoka gęstość zaludnienia wywierają znaczącą presję na stan środowiska w tym w szczególności powietrza i wód powierzchniowych.

Na terenie Gminy Radlin znajdują się zakłady przemysłowe, które powodują emisję zanieczyszczeń do powietrza. W Gminie występują również skupiska źródeł niskiej emisji gazów i pyłów. Źródłem niskiej emisji są lokalne kotłownie i piece węglowe używane w indywidualnych gospodarstwach domowych. Na terenie Radlina podstawowym problemem jest emisja zanieczyszczeń ze spalania węgla kamiennego głównie z przydomowych kotłowni indywidualnych. Szkodliwość emitorów wyraźnie wzrasta w okresie jesienno-zimowym, kiedy to obserwuje się wyraźny wzrost stężenia pyłów i gazów emisyjnych, jednak ich negatywne oddziaływanie ma charakter w głównej mierze lokalny².

**Niska jakość środowiska,
w szczególności wysoki
poziom zanieczyszczenia
powietrza**

Wykres 16 Zanieczyszczenia pyłowe ogółem na 1 km² powierzchni

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Drugim istotnym źródłem niskiej emisji w Radlinie jest ruch drogowy, zogniskowany głównie wzdłuż drogi krajowej nr 78, a w dalszej kolejności drogi powiatowe i gminne.

Tabela 3 Wielkość zanieczyszczeń pyłowych i gazowych na koniec 2019 roku

		Radlin	Powiat wodzisławski	Pszów	Rydułtowy	Wodzisław
pyłowe	[t/r]	104	162	7	34	17
gazowe	[t/r]	235 580	327 994	12 074	36 128	37 578

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

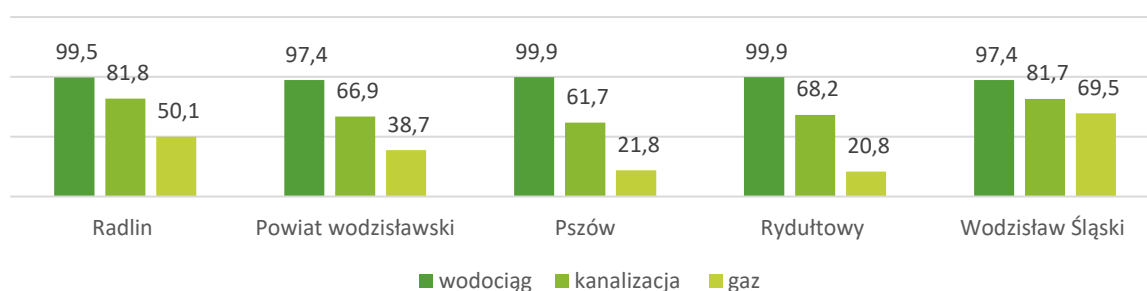
² PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY RADLIN NA LATA 2014 –2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2021. www.radlin.pl

Należy jednak podkreślić, że samorząd Miasta od wielu lat prowadzi intensywne działania ukierunkowane na ograniczenie niskiej emisji pochodzących z w/w źródeł, m.in. poprzez wymianę starych pieców na nowe, ekologiczne źródła ciepła oraz działania termomodernizacyjne.

Do istotnych zagrożeń stanu wód powierzchniowych spowodowanych działalnością człowieka należą: eksploatacja sieci wodociągowej, wodochłonny przemysł, odprowadzanie nieoczyszczanych lub niedostatecznie oczyszczanych ścieków przemysłowych oraz komunalnych, silnie zasolonych wód dołowych z kopalń, a także zanieczyszczenia pochodzące z obszarów rolniczych oraz niedostateczna sanitacja obszarów Radlina.³

W zakresie dostępu do infrastruktury komunalnej Miasto charakteryzuje się wysoką dostępnością do sieci gazowej. Łączna długość tej sieci jest najdłuższa wśród miast powiatu wodzisławskiego i na koniec 2019 roku wyniosła 31 875 m.

Wykres 17 Udział korzystających z sieci w ogólnej liczbie mieszkańców w % na koniec 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W zakresie sytuacji mieszkaniowej Radlin charakteryzuje się relatywnie mniej korzystną sytuacją niż przeciętnie w powiecie i w innych miastach powiatu wodzisławskiego. Dotyczy to w szczególności przeciętnej powierzchni mieszkania oraz powierzchni mieszkania na 1 osobę. Łączna liczba mieszkań w Radlinie na koniec 2019 roku wyniosła 5 746 o łącznej powierzchni 457 351m².

**Wymagająca poprawy
sytuacja mieszkaniowa**

Tabela 4 Sytuacja mieszkaniowa na koniec 2019 roku

	Radlin	Powiat wodzisławski	Pszów	Rydułtowy	Wodzisław Śląski
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	80,4	90,2	80,6	84,1	73,9
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	26,0	28,8	26,8	27,5	26,3

³ PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY RADLIN NA LATA 2014 –2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2021. www.radlin.pl

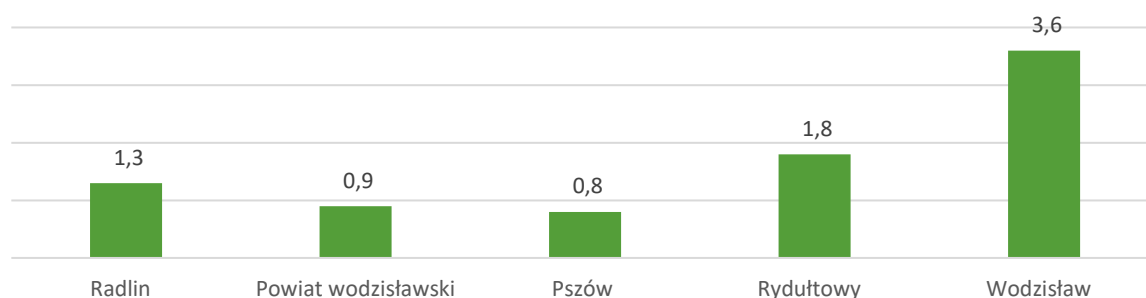
mieszkania na 1000 mieszkańców	323,6	318,6	332,4	327,0	356,6
przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	3,09	3,14	3,01	3,06	2,80

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ogólna powierzchnia lasów na terenie Miasta Radlin wynosi 121,94, co stanowi 10% jego powierzchni.

Ważną rolę w systemie ekologicznym Miasta, oprócz lasów spełnia roślinność nieleśna, w tym zieleń śródpolna, parkowa oraz cmentarna. Zadrzewienia śródpolne, szczególnie o charakterze pasowym, przydrożne i przywodne pełnią rolę migracyjnych korytarzy środowiskowych, urozmaicają krajobraz Gminy, podnoszą walory estetyczno-krajobrazowe oraz spełniają na obszarach użytkowanych rolniczo funkcję zabezpieczającą przed procesami erozyjnymi i stepowaniem. Ponadto, regulują stosunki wodne i poprawiają lokalny agroklimat. Tereny zieleni urządzonej w mieście występują w formie skwerów oraz parków (np. park przy ul. Rogozina, park Leśny im. Powstańców Śląskich, park przy pomniku „Ofiar Szybu Reden” przy ul. Rydułtowskiej)⁴.

Wykres 18 Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

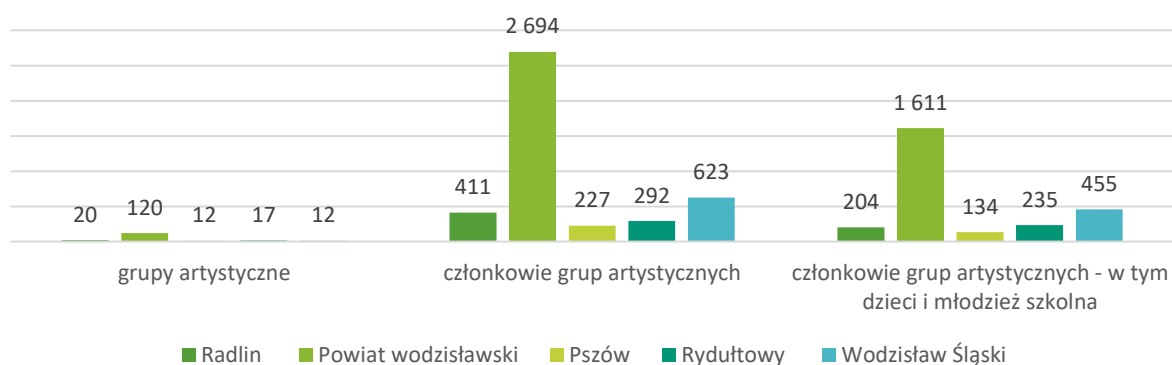
Radlin nie jest miejscowością turystyczną, jednak należy zwrócić uwagę na zasoby związane z dziedzictwem przemysłowym Miasta. Zlokalizowane są tu obiekty takie jak: zespół budownictwa mieszkaniowego, tzw. „familoki” w obrębie ulic Poczтова, Czecha, Mieleckiego stanowiący dawne osiedle dozoru KWK Marcel, czy Dom Sportu: jest to obiekt, który poprzez interesującą ofertę przyciąga mieszkańców Radlina i sąsiednich gmin. W Mieście działa 6 klubów sportowych, które zrzeszają 637 członków. W Radlinie zlokalizowana jest również tężnia solankowa.

**Rozwinięty i atrakcyjny
zakres usług czasu
wolnego w szczególności
związanego ze sportem i
kulturą**

⁴ PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY RADLIN NA LATA 2014 –2017 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2021. [www.radlin .pl](http://www.radlin.pl)

W Mieście działa Miejski Ośrodek Kultury, w którym funkcjonują liczne grupy artystyczne oraz organizacje wspierające rozwój mieszkańców, w tym: Grupa Grafiki "Lingraf", Grupa Witrażu, Grupa Artystyczna "PRZYTUP", Chór Kameralny Przyjaciół SN, Chór Męski "ECHO", Klub Fotograficzny Fotobalans, Radlińskie Studio Teatralne, grupy plastyczne, Grupa tańca towarzyskiego „DEJA VU”, Orkiestra Górnicza „Marcel”, Stowarzyszenie "Radlińska Przystań" .

Tabela 5 Grupy artystyczne i członkowie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Miasta działa sieć szkół obejmująca:

- 4 szkoły podstawowe, do których na koniec 2019 roku uczęszczało 1 503 uczniów,
- szkoła branżowa I stopnia, w której kształciło się 208 uczniów,
- szkoła ogólnokształcąca z 267 uczniami.

OCZEKIWANIA I ASPIRACJE MIESZKAŃCÓW

Ważnym uzupełnieniem analizy danych ilościowych jest badanie ocen oraz oczekiwań mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów działających w Radlinie. W toku prac przeprowadzono warsztaty diagnostyczno-projektowe oraz badania ankietowe⁵.

W wyniku prac warsztatowych określono:

- cechy i potencjały Radlina, które można wykorzystać na rzecz rozwoju Miasta,
- procesy występujące w ostatnich latach na terenie Radlina decydujące o jego rozwoju,
- zjawiska w otoczeniu sprzyjające rozwojowi Miasta,
- zjawiska w największym stopniu utrudniające funkcjonowanie w Radlinie.

Tabela 6 Kluczowe determinanty rozwoju Miasta w opinii uczestników warsztatów

⁵ Ze względu na sytuację epidemiczną ankietę oraz warsztaty przeprowadzono drogą internetową. W badaniach ankietowych wzięło udział 149 mieszkańców, 52 przedstawicieli młodzieży uczącej się, 24 NGO oraz 61 przedstawicieli instytucji publicznych.

Prorozwojowe cechy, potencjały i procesy Radlina	Deficyty, bariery i procesy wewnętrzne ograniczające rozwój Miasta
• współpraca NGO • baza sportowa • infrastruktura czasu wolnego • działanie instytucji i infrastruktury działalności kulturalnej • bliskie kontakty międzyludzkie i partnerstwa • kameralność miasta • tereny pod budownictwo mieszkaniowe • niewykorzystane tereny górnicze • zacieśnienie więzi pomiędzy różnymi organizacjami działającymi w Mieście, • wysoka aktywność mieszkańców, • rozwijający się sektor NGO i ich wysoka aktywność • przyciąganie do Miasta pracowników z gmin sąsiadujących i z całego regionu • prowadzona rewitalizacja zarówno w wymiarze społecznych jak i przestrzennym, • pojawianie nowych firm • działanie FORUM FIRM płaszczyzna współpracy NGO – biznes • rozwój usług pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży (kultura , edukacja)	• brak terenów pod inwestycje • ograniczony zasób mieszkaniowy • smog i zanieczyszczenie powietrza • brak rynku jako centrum miastotwórczego • niska jakość przestrzeni animujących życie mieszkańców • brak dróg rowerowych • hałda • natężenie ruch samochodowego • koncentracja grup problemowych, w tym młodzieży w określonych przestrzeniach Miasta • słabnące poczucie stabilizacji rynku pracy, • procesy emigracji młodych mieszkańców w związku z brakiem możliwości kontynuacji nauki na poziomie wyższych, • niewystarczające wsparcie na rzecz NGO, • słaba współpraca pomiędzy przedsiębiorcami • stabilna sytuacja w zakresie działania kopalni Marcel

Źródło: opracowane własne – wyniki warsztatów

Do procesów zewnętrznych wpływających na przyszłość rozwoju Miasta zaliczono:

- przyciąganie pracowników przez przedsiębiorców z Czech,
- długi horyzont polityki transformacji i możliwość korzystania ze środków UE na cele transformacji,
- polityka Europejski Zielony Ład,
- rosnące wymogi dotyczące ograniczania emisji ze źródeł ciepła,
- rosnąca aktywność społeczna i rozwój partycypacji,
- rozwój ponadlokalnej infrastruktury technicznej, w tym drogowej,
- rozwój aktywności wykorzystujących technologie ICT,
- zmiany demograficzne.

Mieszkańcy Radlina w 44% oceniają, że Radlin to miasto utrzymujące swój potencjał i pozycję, ale w dłuższym okresie zagrożone istotnymi problemami. Za największą pozytywną wartość miejsca, w którym zamieszkują ankietowani uznali:

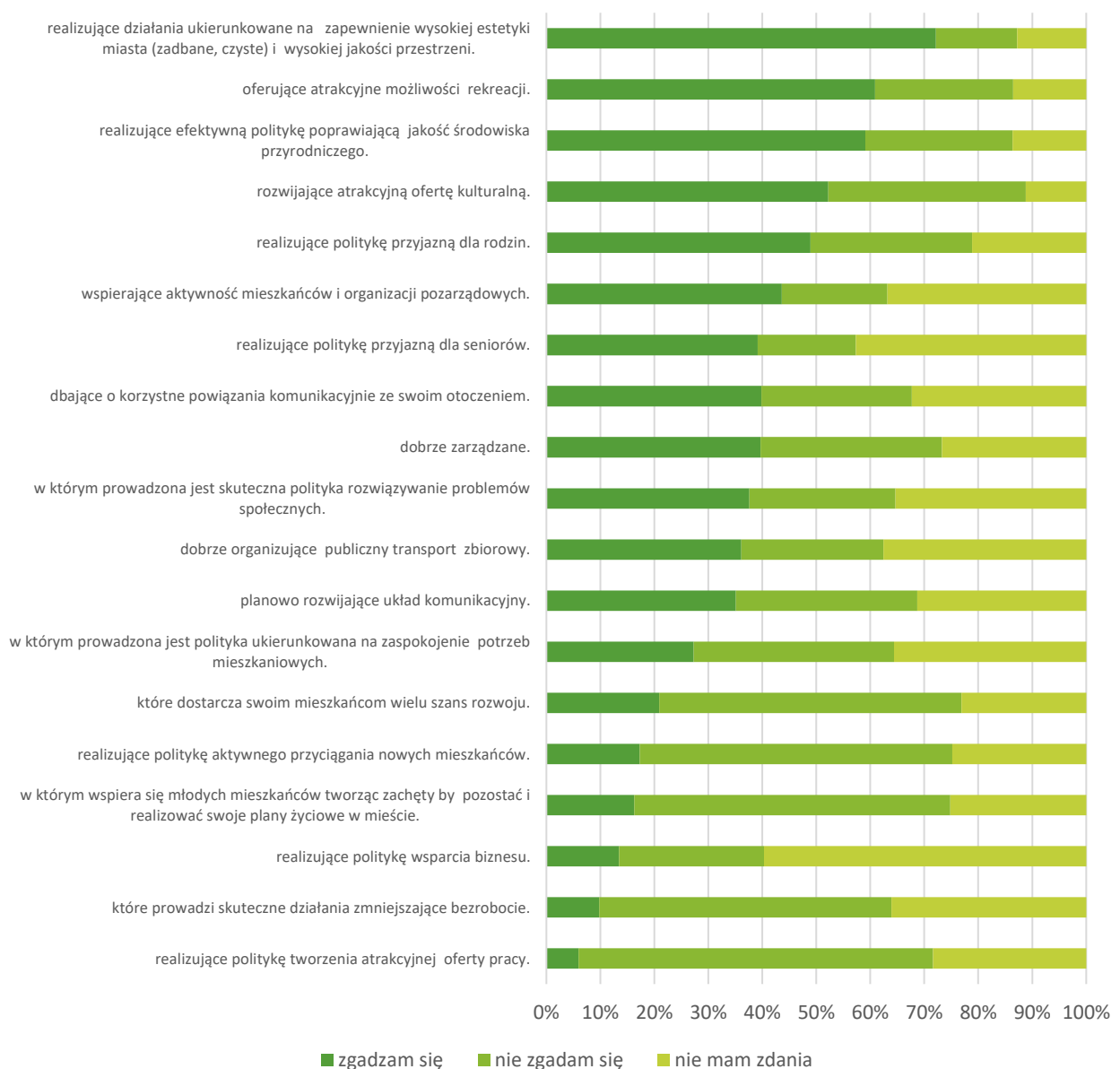
- życzliwość ludzi,
- dostępność miejsc z których mieszkańcy korzystają,

- poczucie bezpieczeństwa.

Ankietowani mieszkańcy deklarują chęć zaangażowania się w działalność na rzecz rozwoju Miasta głównie w zakresie:

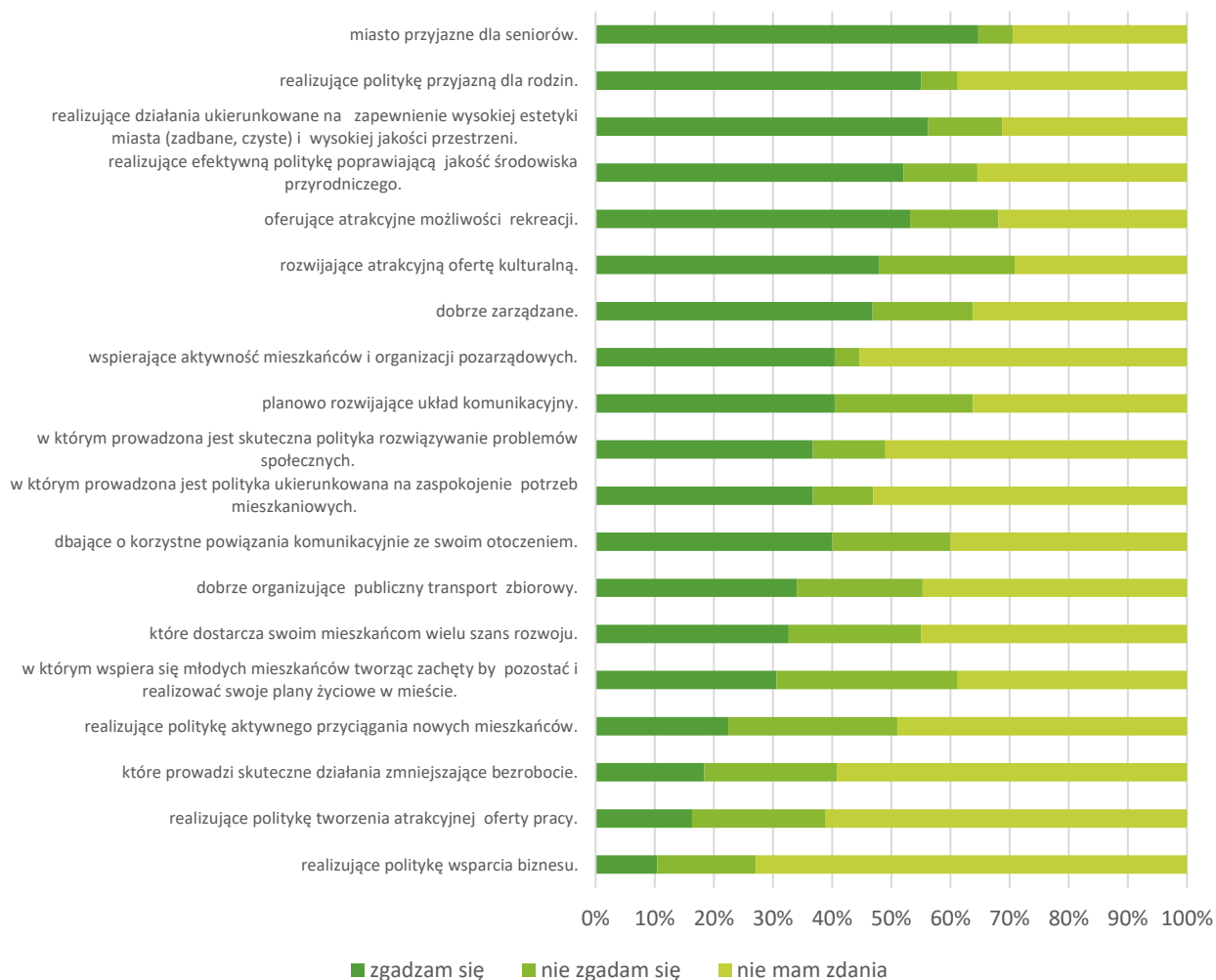
- poprawy jakości środowiska przyrodniczego,
- akcji i wydarzeń integrujących mieszkańców,
- poprawy estetyki przestrzeni,
- samopomocy sąsiedzkiej.

Wykres 19 Cechy charakteryzujące Radlin w opiniach mieszkańców

Źródło: opracowane własne - badania ankietowe

Wykres 20 Cechy opisujące Radlin obecnie w opiniach młodzieży

Źródło: opracowane własne - badania ankietowe

W oparciu o badanie ankietowe można stwierdzić, iż znaczna część młodzieży nie korzysta z edukacji pozaszkolnej – 60%, natomiast aż 21% z tego typu oferty korzysta poza Radlinem.

W zakresie spędzania czasu wolnego młodzież ankietowana deklarowała, że:

- korzystała z oferty kultury: 42% ankietowanych w Radlinie , 44% poza Miastem,
- uczestnicy w wydarzeniach sportowych – 39% w Mieście, 38% poza Miastem,
- korzystała z rekreacji w plenerze lub ogólnie dostępnych obiektach – 67% w Mieście, 31% poza Miastem,
- korzystała z oferty gastronomicznej – 44% w Mieście, 44% poza Miastem,
- korzystała z usług rynkowych takich jak np. fryzjer, gabinety urody, fitness, krawcowa, szewc, usługi dla domu itp. – 68 % w Mieście, 38% poza Miastem.

Najbardziej oczekiwaną zmianą podnoszącą atrakcyjność Radlina dla młodych jest:

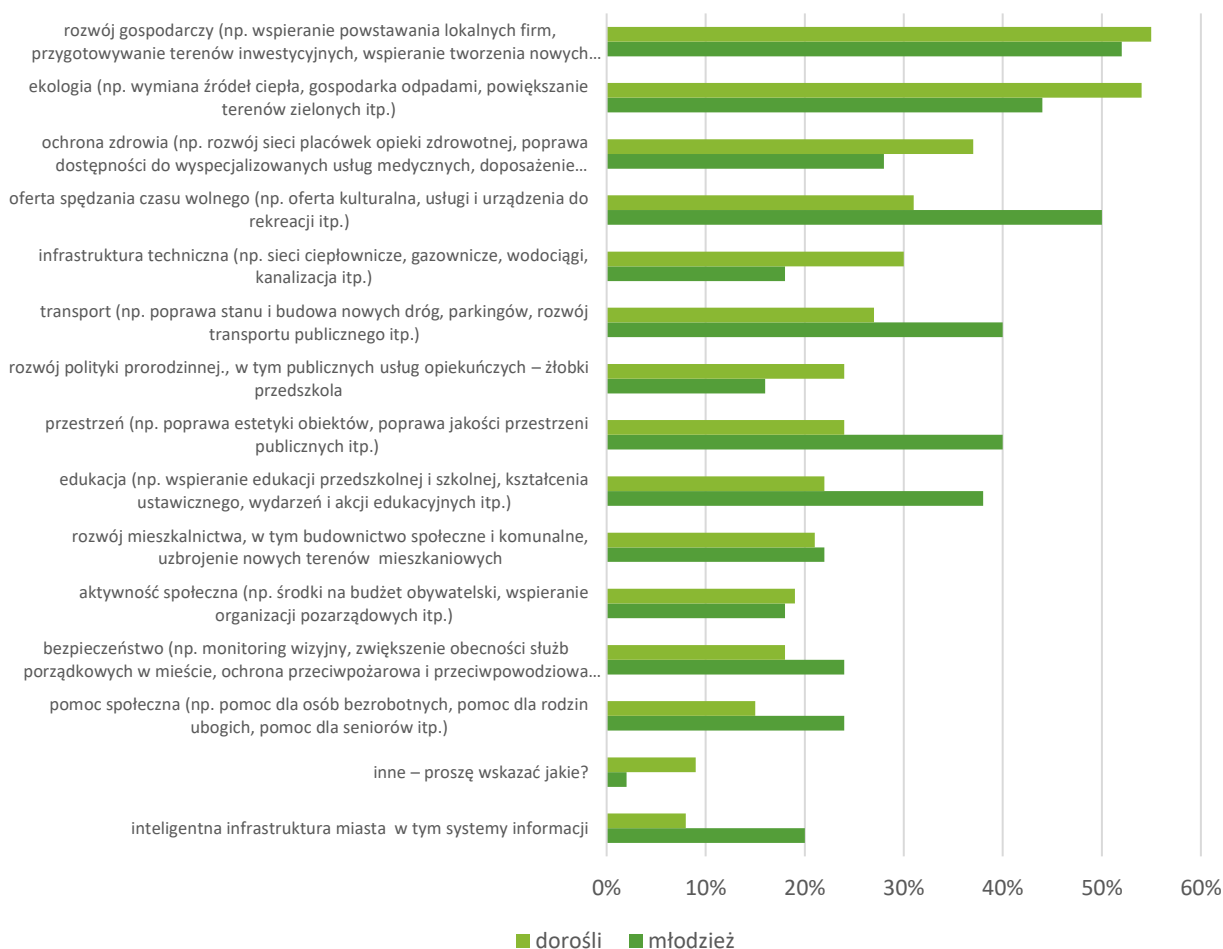
- zmiana ekologiczna: eliminacja tradycyjnych źródeł ciepła w gospodarstwach domowych i zastąpienie ich odnawialnymi źródłami energii,
- zmiana społeczna: przyjęcie priorytetu przyciągania do miasta nowych mieszkańców o wysokich kwalifikacjach ważnych dla innowacyjnej gospodarki,

w mniejszym stopniu:

- zmiana w organizacji transportu: rozwój transportu publicznego ograniczający indywidualny ruch samochodowy, wprowadzenie strefy czystego transportu;
- zmiana strukturalna: ograniczenie w strukturze gospodarczej miasta roli dużych firm na rzecz firm lokalnych zakładanych przez mieszkańców Miasta i okolicznych gmin.

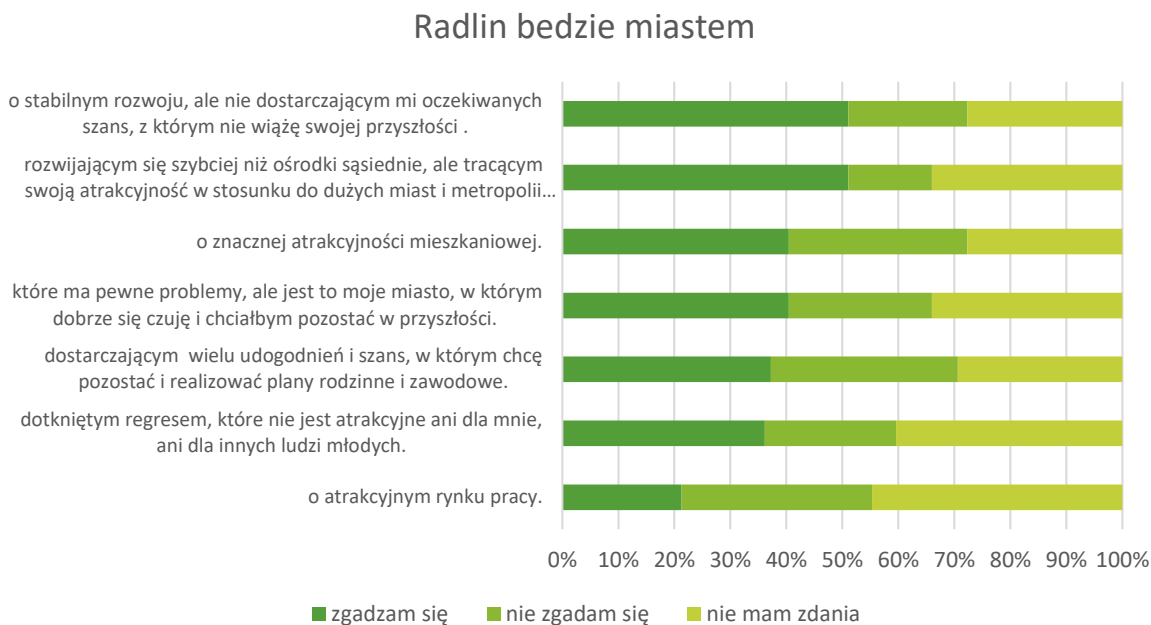
Niekorzystnym faktem jest niski poziom deklarowanego zaangażowania w działalność społeczną; aż 55% ankietowanych nie angażuje się w sprawy społeczne a tylko 31% jest zaangażowanych w tego typu działalność w Mieście.

Wykres 21 Oczekiwane kierunki inwestowania środków publicznych w Radlinie w opinii mieszkańców, w tym młodzieży

Źródło: opracowane własne - badania ankietowe

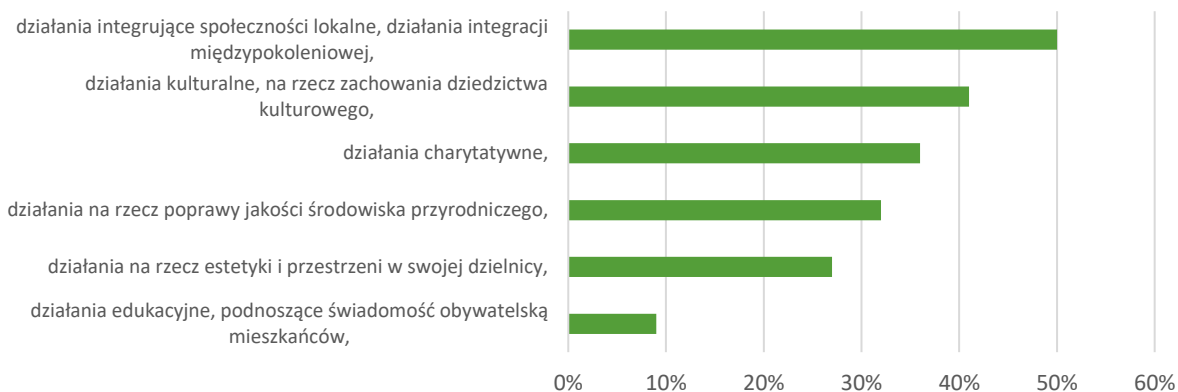
Wykres 22 Postrzeganie Radlina w przyszłości w opiniach młodzieży

Źródło: opracowane własne - badania ankietowe

W ocenie radlińskich NGO mieszkańcy przejawiają zainteresowanie działaniami podejmowanymi w Mieście, ale ich osobisty udział w takich działaniach jest okazjonalny, a społeczność lokalna jest bardzo zróżnicowana pod względem aktywności; wśród ogółu mieszkańców słabo angażujących się w rozwój Miasta wyróżniają się środowiska liderów i aktywistów działających na rzecz Miasta lub wspólnot lokalnych.

Wykres 23 Wartości i cele wokół których można najłatwiej skupić mieszkańców Radlina w ocenie NGO

Źródło: opracowane własne - badania ankietowe

Najbardziej oczekiwanym wsparciem dla sektora NGO jest:

- wsparcie finansowe – środki na realizację projektów w ramach miejskich grantów, budżetu obywatelskiego itp.,
- edukacja w zakresie pozyskiwania środków spoza budżetu Miasta, np. z programów Unii Europejskiej,
- edukacja w zakresie przygotowania projektów do realizacji.

UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE POLITYKI ROZWOJU

Kluczowe uwarunkowania o charakterze europejskim, krajowym i regionalnym są zidentyfikowane w nowych dokumentach strategicznych i planistycznych określających politykę rozwoju UE, Polski i województwa śląskiego w perspektywie roku 2030 i 2050.

Dokumenty te identyfikują zarówno trendy społeczne, gospodarcze środowiskowe jak również definiują cele rozwojowe i kierunki interwencji publicznej z wykorzystaniem instrumentów finansowych.

Dokumentem określającym cele wspólnoty europejskiej jest Europejski Zielony Ład, który wskazuje że stan zrównoważonej gospodarki UE można osiągnąć poprzez przekształcenie wyzwań związanych z klimatem i środowiskiem w nowe możliwości we wszystkich obszarach polityki, a także zadbanie o to, by transformacja była sprawiedliwa i sprzyjała włączeniu społecznemu⁶.

Rysunek 3 Obszary polityki Europejski Zielony Ład

Źródło: opracowanie własne na podstawie: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_pl

⁶ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_pl

Główny dokument krajowy, tj. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)⁷, wskazuje jako cel generalny w perspektywie roku 2030: tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym oraz 3 cele szczegółowe:

- Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, obejmuje on:
- Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu,

Polityka Państwa w zakresie rozwoju regionalnego, tj. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030” (KSRR), koncentruje się na celu związanym z realizacją polityki zrównoważonego rozwoju i zmniejszania dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. Działania zarysowane w dokumencie ukierunkowane są na konkurencyjność regionów i zakładają kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2030” ZIELONE ŚLĄSKIE”⁸ określa kluczowe cele i kierunki działań w perspektywie roku 2030 uwzględniając w/w dokumenty strategiczne. Strategia Śląskie 2030 definiuje 4 cele strategiczne w ramach, których wyznaczono cele operacyjne. Do celów strategicznych zaliczono:

- Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej,
- Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca,
- Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni,
- Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym.

Na podstawie w/w dokumentów do kluczowych uwarunkowań wpływających na przebieg procesów rozwoju Radlina zaliczyć można:

- zmiany na rynku pracy będące następstwem transformacji gospodarki,
- recesję gospodarczą wywołaną skutkami pandemii COVID-19,
- zmiany klimatyczne – ubożenie bioróżnorodności i georóżnorodności spowodowane zmianami klimatu, presją urbanizacyjną i eksploatacją zasobów,
- pogłębianie się negatywnych tendencji demograficznych – starzenie się społeczeństwa,

⁷ przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r.; <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/informacje-o-strategii-na-rzecz-odpowiedzialnego-rozwoju>

⁸ STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”, ZIELONE ŚLĄSKIE przyjęta Uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VI/24/1/2020 z dnia 2020-10-19

- zwiększenie zachorowań na choroby spowodowane zanieczyszczeniem środowiska,
- rozwój przedsiębiorczości i działalności MŚP w sektorze srebrnej gospodarki,
- zmiana stylów życia i zmiany wzorców konsumpcji.

Radlin w horyzoncie roku 2030 to Miasto:

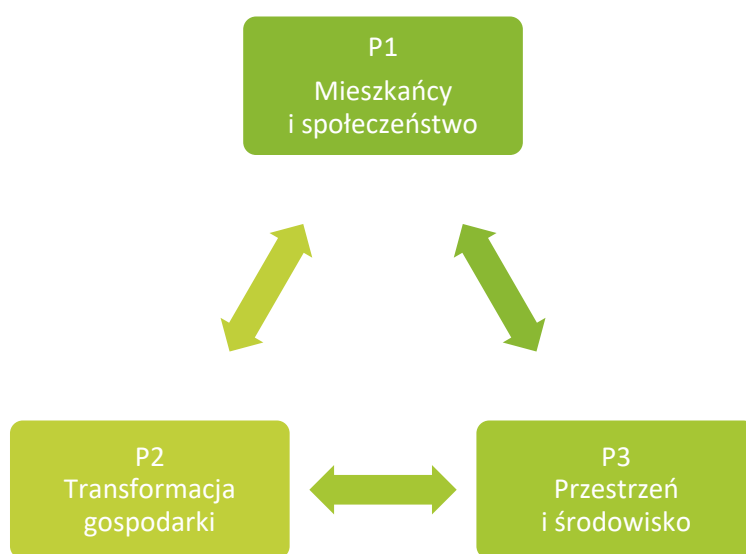
- samorządu lokalnego wsłuchującego się w potrzeby i idee kreowane przez mieszkańców, przedsiębiorców, środowiska społeczne oraz mieszkańców poczuwających się do solidarnej odpowiedzialności za dobro wspólne oraz los innych członków społeczności lokalnej;
- rozwijające się w oparciu o pomysły i aktywność swoich mieszkańców, wspierające inicjatywy społeczne, umożliwiające mieszkańcom udział w lokalnych procesach decyzyjnych, w którym prężnie działają organizacje pozarządowe a mieszkańcy podejmują działania na rzecz rewitalizacji, kultury, edukacji, sportu i rekreacji;
- w którym władze lokalne podejmują działania na rzecz poszerzania przestrzeni dla rozwoju indywidualnego i rodzinnego mieszkańców;
- przygotowane na przeprowadzenie strategicznych zmian ekonomicznych i społecznych oraz realizujące ewolucyjny proces sprawiedliwej transformacji;
- w którym zmiany będące wynikiem działalności społecznej stają się impulsem dla rozwijania nowych funkcji gospodarczych,
- wyróżniające się w swoim bezpośrednim otoczeniu kameralnością, spokojem, bezpieczeństwem i zrównoważonym rozwojem oraz dobrymi relacjami łączącymi członków społeczności lokalnej (*slow city*);
- kompaktowe, gdzie mieszkańcy mają łatwy dostęp do codziennych usług i udogodnień w miejscu zamieszkania oraz w sąsiednich miastach aglomeracji rybnickiej;
- ze specyficzną ofertą spędzania czasu wolnego opierającą się na dziedzictwie kulturowym (w tym wykorzystaniu obiektów przemysłowej historii) oraz tradycjach sportowych;
- uporządkowanych, atrakcyjnych i funkcjonalnych przestrzeni kształtowanych z udziałem mieszkańców.

Osią rozwoju strategicznego Radlina jest jak najszerze otwarcie Miasta na aktywność, pomysły i działania mieszkańców co można wyrazić w poniższej misji:

RADLIN MIASTO PARTYCYPACJI

Osiągnięciu zdefiniowanej wizji strategicznego rozwoju Miasta sprzyjać będzie koncentracja uwagi i działań na trzech priorytetach stanowiących syntezę wyznaczników konstytuujących wizję. Na treść priorytetów wpływ miało także porównanie zapisów wizji strategicznego rozwoju Miasta z ewolucyjnymi procesami zachodzącymi w Radlinie i jego otoczeniu sugerujące na jakich zagadnieniach należy skupić uwagę myśląc o dokonaniu pozytywnych przekształceń w strategicznej perspektywie rozwoju.

Rysunek 4 Priorytety rozwoju Radlina

Źródło: opracowane własne

Zaproponowane priorytety powinny być traktowane systemowo. Działania podejmowane w ich ramach mogą, a nawet powinny wzajemnie się wspierać. Warto zaznaczyć, że wprowadzona numeracja nie ma na celu hierarchizacji priorytetów a jedynie ich uporządkowanie. Każdy z priorytetów ma taką samą wartość dla przyszłości Miasta.

W odniesieniu do kolejnych priorytetów, w oparciu o wizję oraz pozostałe elementy wykonanej diagnozy zostały sformułowane cele strategiczne i cele operacyjne Radlina. Cele odzwierciedlają konkretne wartości lub procesy jakie należy osiągnąć dla realizacji zdefiniowanej wizji rozwoju Miasta. Są to m. in:

- stany będące ważnymi wartościami dla użytkowników Miasta lub warunkujące osiągnięcie takich wartości,

- procesy, których kształtowanie prowadzić może do osiągnięcia istotnych dla użytkowników Miasta wartości,

a co w strategii Radlina najważniejsze

- stany i procesy tworzące możliwości rozwoju podmiotów lokalnych.

Tabela 7 Układ celów rozwoju

Priorytet	Cel strategiczny	Cele operacyjne
P.1. MIESZKAŃCY I SPOŁECZEŃSTWO	CS1.Miasto szans dla mieszkańców.	C1.1. Rozwijane talenty oraz kompetencje zawodowe i cywilizacyjne mieszkańców.
		C1.2. Dogodne warunki dla funkcjonowania rodzin.
	CS2.Miasto innowacji społecznych	C2.1. Samorządność i samoorganizacja społeczności lokalnej.
		C2.2. Partycypacyjny model zarządzania Miastem.
P.2. TRANSFORMACJA GOSPODARKI	CS3.Miasto przedsiębiorczości i innowacji.	C3.1. Nowa przedsiębiorczość dywersyfikująca strukturę gospodarczą Miasta.
		C3.2. Wysoka konkurencyjność oraz ilościowy i jakościowy rozwój firm lokalnych.
P.3. PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	CS4.Przyjazne i funkcjonalne przestrzenie miasta	C4.1. Przestrzenie miejskie pielęgnowane przez mieszkańców.
		C4.2. Estetyczne i funkcjonalne centrum Miasta i przestrzenie lokalne.
		C4.3. Chronione i eksponowane w przestrzeni Miasta wartości przyrodnicze i kulturowe.
		C4.4. Gospodarowanie przestrzenią w zgodzie z zasadami rozwoju zrównoważonego.
	CS5.Integracja przestrzenna Miasta z otoczeniem.	C5.1. Dogodna dostępność komunikacyjna sąsiednich ośrodków w aglomeracji rybnickiej.

Źródło: opracowane własne

KIERUNKI DZIAŁAŃ NA RZECZ OSIĄGANIA CELÓW OPERACYJNYCH

Kierunki działań służące wdrażaniu strategii wskazują rodzaje aktywności wspierające osiągnięcie postawionych celów. W procesie wdrażania strategii kierunki powinny być wypełniane przez konkretne przedsięwzięcia. Przyjęta struktura celów umożliwia merytoryczne uporządkowanie kluczowych kierunków działań. Lista kierunków powinna być traktowana jako wstępny zbiór, który w kolejnych okresach realizacji będzie sukcesywnie uzupełniany i rozbudowywany o kolejne pomysły – adekwatnie do zmieniającej się sytuacji Radlina i jego otoczenia.

Tabela 8 Kierunki na rzecz realizacji celu operacyjnego C1.1. *Rozwijane talenty oraz kompetencje zawodowe i cywilizacyjne aktualnych i nowych mieszkańców*

C1.1. Rozwijane talenty oraz kompetencje zawodowe i cywilizacyjne aktualnych i nowych mieszkańców

- Rozwój nowych, pozaszkolnych form edukacji adresowanych do różnych grup mieszkańców.
- Rozwój partnerstwa międzysektorowego na rzecz podnoszenia i dostosowywania kwalifikacji mieszkańców do zmieniających się potrzeb rynku pracy.
- Wsparcie dla zwiększenia aktywności zawodowej kobiet.
- Wsparcie mieszkańców w kształtowaniu karier zawodowych.
- Kształtowanie pozytywnych wzorców twórczego spędzania czasu wolnego.
- Kreowanie unikatowej oferty spędzania czasu wolnego przy wykorzystaniu istniejącej na terenie gminy infrastruktury rekreacyjnej.
- Wsparcie podmiotów kultury i sportu oraz organizacji pozarządowych w realizacji inicjatyw poszerzających ofertę czasu wolnego.
- Promowanie sukcesów mieszkańców w dziedzinie kultury, nauki, sportu i działalności społecznych.
- Rozwój społeczeństwa informacyjnego aspekcie infrastrukturalnym i kompetencyjnym.
- Wspieranie kompetencji cywilizacyjnych umożliwiających seniorom funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Tabela 9 Kierunki na rzecz realizacji celu operacyjnego C1.2. *Dogodne warunki dla funkcjonowania rodzin*

C1.2. Dogodne warunki dla funkcjonowania rodzin
•Wspieranie funkcjonowania rodzin w zakresie wychowania dzieci i zapewniania ich wieloaspektowego rozwoju. •Wspieranie działalności organizacji pozarządowych zorientowanych na wychowanie i rozwój dzieci i młodzieży. •Wspieranie dostępności seniorów do udogodnień oraz usług publicznych i rynkowych. •Podejmowanie partnerskich działań na rzecz integracji międzypokoleniowej. •System wyrównywania szans startu dla dzieci i młodzieży z rodzin w trudnej sytuacji. •Działania na rzecz poprawy warunków mieszkaniowych i rozwoju budownictwa mieszkaniowego podnoszących warunki zamieszkania obecnych mieszkańców i przyciągania nowych .

Tabela 10 Kierunki na rzecz realizacji celu operacyjnego C2.1. *Samorządność i samoorganizacja społeczności lokalnej*

C2.1. Samorządność i samoorganizacja społeczności lokalnej
•Wspieranie organizacji społecznych w zakresie: informacji o dostępnych źródłach finansowania, pozyskiwania środków na realizację projektów, udostępniania bazy lokalowej itp. •Promowanie organizacji pozarządowych jako miejsc realizacji karier zawodowych (lub startu zawodowego). •Opracowywanie programów i projektów współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi. •Działania na rzecz zwiększania roli sektora pozarządowego w realizacji zadań publicznych. •Wspieranie inicjatyw umożliwiających mieszkańcom włączanie się w działania na rzecz wspólnot lokalnych. •Wzbogacanie nauczania w szkołach o praktyczne kształtowanie postaw społecznych i rozwijanie zainteresowań dzieci i młodzieży. •Działania wspierające odbudowywanie aktywności i więzi społecznych w okresie poepidemicznym.

Tabela 11 Kierunki na rzecz realizacji celu operacyjnego C2.2. *Partycypacyjny model zarządzania Miastem*

C2.2. Partycypacyjny model zarządzania Miastem
• Wdrażanie nowoczesnych narzędzi zarządzania miastem, w tym narzędzi informatycznych wspierających dostęp mieszkańców do informacji oraz ich uczestnictwo w procesach decyzyjnych. • Wdrażanie rozwiązań wspierających demokrację deliberatywną (<i>proces wzajemnego prezentowania racji, które są dla wszystkich do zaakceptowania i zarazem są powszechnie zrozumiałe, realizowany w celu osiągnięcia konkluzji i podjęcia decyzji obowiązujących w danym momencie wszystkich członków wspólnoty lokalnej</i>). • Kreowanie koncepcji rozwoju lokalnego w oparciu o narzędzia edukacji obywatelskiej i planowanie partycypacyjne. • Partycypacyjny monitoring procesów rozwoju lokalnego realizowany z udziałem społeczności lokalnej. • Realizacja promocji gminy w partnerstwie z podmiotami lokalnymi - promocja Radlina przez mieszkańców, organizacje pozarządowe, przedsiębiorców, podmioty kultury i sportu. • Wykorzystanie procesu wdrażania i monitoringu strategii do wzrostu aktywności społecznej i zaangażowania w rozwój Miasta.

Tabela 12 Kierunki na rzecz realizacji celu operacyjnego C3.1. *Nowa przedsiębiorczość dywersyfikująca strukturę gospodarczą Miasta*

C3.1. Nowa przedsiębiorczość dywersyfikująca strukturę gospodarczą Miasta
• Edukacja przedsiębiorcza realizowana wśród dzieci i młodzieży. • Wspieranie przedsiębiorczości wśród seniorów, szczególnie wśród sprawnych, relatywnie młodych osób przechodzących na emeryturę. • Promocja wśród mieszkańców i lokalnych firm możliwości rozwijania innowacyjnych działalności gospodarczych opartych na specyfice Miasta (działalności innowacyjne i kreatywne). • Przygotowanie i promowanie oferty dla inwestorów reprezentujących branże proekologiczne. • Wsparcie o charakterze informacyjno-doradczym dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą. • Gospodarcza rewitalizacja terenów i obiektów przemysłowych. • Poprawa dostępu do infrastruktury umożliwiającej rozwój biznesu w przestrzeni wirtualnej. • Rozwój przedsiębiorczości społecznej ułatwiającej aktywizację przedsiębiorczą i zawodową mieszkańców. • Promocja Radlina w aglomeracji rybnickiej jako miejsca na założenie pierwszego biznesu.

Tabela 13 Kierunki na rzecz realizacji celu operacyjnego C3.2. *Wysoka konkurencyjność oraz ilościowy i jakościowy rozwój firm lokalnych*

C3.2. Wysoka konkurencyjność oraz ilościowy i jakościowy rozwój firm lokalnych

- Stały monitoring potrzeb lokalnego środowiska przedsiębiorców; stworzenie we współpracy Miasta i przedstawicieli biznesu systemu korzystnych regulacji administracyjno-prawnych dla lokalnych przedsiębiorców i inwestorów.
- Stała analiza efektywności używanych instrumentów wsparcia oraz alokacja dostępnych zasobów zgodnie z kryterium maksymalizacji korzyści dla beneficjentów.
- Wspieranie samorządu gospodarczego i integracji środowiska przedsiębiorców w Radlinie.
- Wspieranie działań na rzecz tworzenia i wzmacniania miejskich i ponadlokalnych sieci współpracy, m. in. stworzenie platformy dialogu i partnerstwa radlińskich firm – narzędzia (internetowe, organizacyjne, eventy, gospodarowanie informacją) dla nawiązania współpracy oraz wspólnego konkurowania radlińskich firm w otoczeniu.
- Współpraca z podmiotami gospodarczymi w celu zapewnienia długofalowego dostępu firm do kadr na lokalnym rynku pracy.
- Rozwiązania wspierające rozwój kadr kierowniczych i pracowników w radlińskich firmach.
- Stałe identyfikowanie zewnętrznych źródeł wsparcia dla przedsiębiorców i podmiotów otoczenia biznesu oraz wsparcie w skorzystaniu z tej pomocy dla zainteresowanych firm.
- Promowanie wśród lokalnych przedsiębiorców zasad społecznej odpowiedzialności biznesu jako sposobu wzmacniania konkurencyjności oraz budowania wizerunku w środowisku lokalnym.

Tabela 14 Kierunki na rzecz realizacji celu operacyjnego C4.1. *Przestrzenie miejskie pielęgnowane przez mieszkańców*

C4.1. Przestrzenie miejskie pielęgnowane przez mieszkańców

- Rozwijanie programów promujących wśród mieszkańców wiedzę o dziedzictwie kulturowym i przyrodniczym oraz kształtujących świadomość na temat zależności między własnymi zachowaniami a estetyką Miasta i jego przestrzeni.
- Wprowadzanie do przestrzeni Miasta atrakcyjnie prezentowanych informacji o obiektach, wydarzeniach, osobach związanych z danym miejscem.
- Realne włączanie mieszkańców i grup społecznych do projektów rewitalizacji oraz przedsięwzięć podnoszących estetykę Miasta i mikroprzestrzeni.
- Kreowanie narzędzi wspierających edukacyjnie, organizacyjnie, finansowo mieszkańców podejmujących działania na rzecz poprawy jakości przestrzeni publicznych w Mieście.
- Promowanie najciekawszych działań podejmowanych przez mieszkańców na rzecz swojego miejsca zamieszkania (podwórka, przestrzenie osiedlowe itp.).

Tabela 15 Kierunki na rzecz realizacji celu operacyjnego C4.2. *Estetyczne i funkcjonalne centrum Miasta i przestrzeń lokalne*

C4.2. Estetyczne i funkcjonalne centrum Miasta i przestrzeń lokalne
• Wykreowanie atrakcyjnego, witalnego centrum Miasta będącego miejscem spotkań mieszkańców, w tym reorganizacja układu komunikacyjnego w dotychczasowym centrum. • Wzbogacanie przestrzeni Miasta w małą architekturę / meble miejskie i zieleni. • Tworzenie miejsc dedykowanych aktywności poszczególnych grup społecznych (place zabaw, miejsca aktywności dla młodzieży, miejsca aktywności dla seniorów, przestrzeń integracji społecznej - sąsiedzkiej, międzypokoleniowej). • Wydarzenia w przestrzeni miasta zachęcające mieszkańców do spotkań i udziału w imprezach. • Realizacja przedsięwzięć związanych z uniwersalnym projektowaniem przestrzeni publicznych.

Tabela 16 Kierunki na rzecz realizacji celu operacyjnego C4.3. *Chronione i eksponowane w przestrzeni Miasta wartości przyrodnicze i kulturowe*

C4.3. Chronione i eksponowane w przestrzeni Miasta wartości przyrodnicze i kulturowe
• Wyeksponowanie i ożywianie wartościowych (wizytówkowych) obiektów architektonicznych Miasta. • Organizacja w charakterystycznych przestrzeniach Miasta cyklicznych wydarzeń o zasięgu lokalnym i regionalnym promujących dziedzictwo Radlina. • Przygotowywanie projektów rewitalizacyjnych dla obiektów zabytkowych, historycznych, symbolicznych do finansowania ze środków zewnętrznych. • Promowanie wartości kulturowych i przyrodniczych Radlina wzbogacających wizerunek aglomeracji rybnickiej i wpisujących się w ofertę aglomeracji dla odwiedzających.

Tabela 17 Kierunki na rzecz realizacji celu operacyjnego C4.4. *Gospodarowanie przestrzeni w zgodzie z zasadami rozwoju zrównoważonego*

C4.4. Gospodarowanie przestrzeni w zgodzie z zasadami rozwoju zrównoważonego
• Wspieranie rozwiązań w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, w szczególności w gospodarstwach domowych. • Rozwój infrastruktury technicznej ograniczającej skutki antropopresji na środowisko przyrodnicze (zwłaszcza na terenach przeznaczanych pod nowe funkcje osadnicze i gospodarcze oraz rozwiązania ograniczające zanieczyszczenie powietrza). • Opracowanie perspektywicznych koncepcji rewitalizacji terenów pogórnich. • Adaptacja terenów przemysłowych, parkowo-leśnych i zielonych Miasta na miejsca spotkań i usługi rekreacyjne o wysokim standardzie. • Tworzenie planistycznych i infrastrukturalnych warunków dla rozwoju zrównoważonego budownictwa mieszkaniowego (wykorzystywanie nieużytków, poprawa standardu tradycyjnej zabudowy, energooszczędność).

Tabela 18 Kierunki na rzecz realizacji celu operacyjnego C5.1. *Dogodna dostępność komunikacyjna sąsiednich ośrodków w aglomeracji rybnickiej*

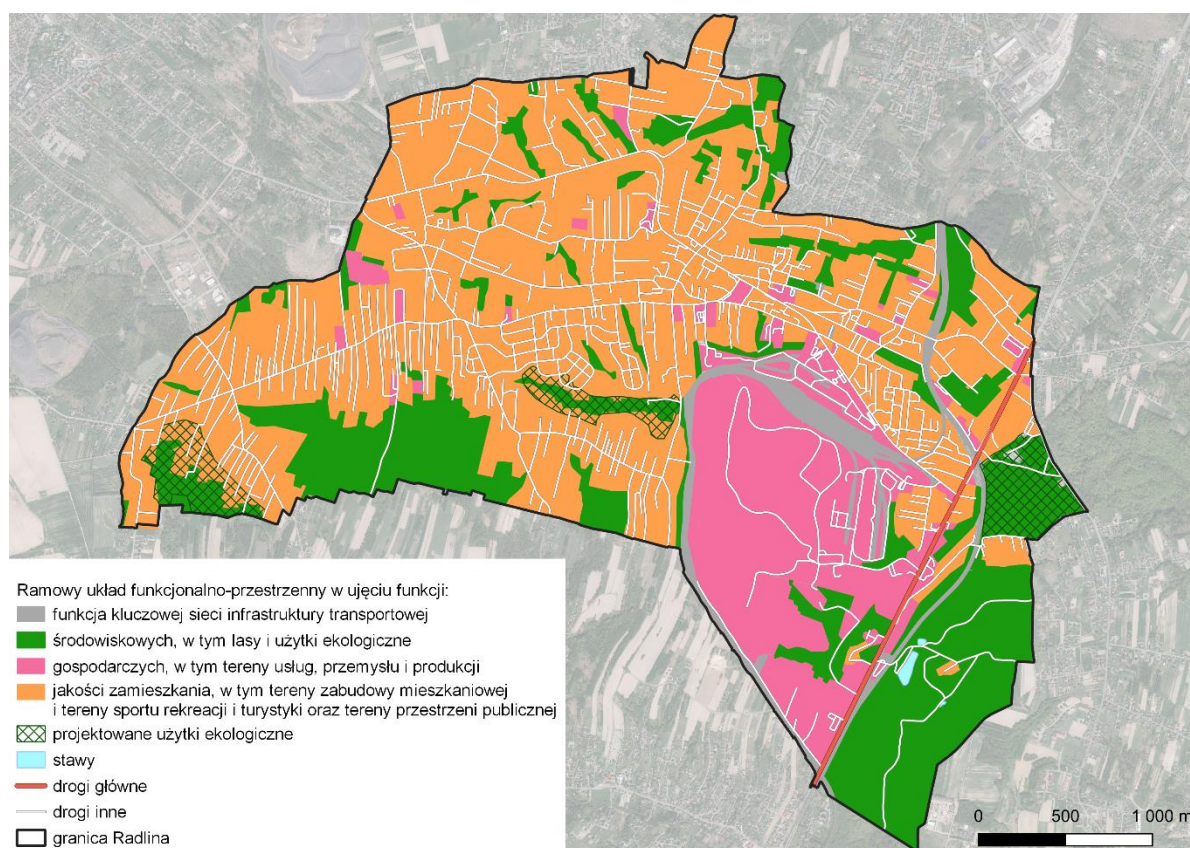
C5.1. Dogodna dostępność komunikacyjna sąsiednich ośrodków w aglomeracji rybnickiej
• Wdrażanie rozwiązań w zakresie zrównoważonego i zintegrowanego transportu (transport publiczny, ścieżki rowerowe i piesze) zapewniającego spójność przestrzenną Miasta oraz łatwą dostępność usług i miejsc pracy w sąsiedztwie Miasta. • Wdrażanie rozwiązań typu smart city w zakresie transportu. • Promowanie transportu zrównoważonego wśród mieszkańców.

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ MIASTA

Strategia rozwoju Miasta Radlin oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obowiązujące na terenie Miasta Radlin stanowią dokumenty wskazujące kierunki polityki rozwoju w aspekcie społeczno-gospodarczo-środowiskowym oraz przestrzennym. Biorąc pod uwagę zapisy Studium⁹ oraz generalny charakter Strategii można zarysować ramowy układ funkcjonalno-przestrzenny w ujęciu funkcji:

- gospodarczych, w tym tereny usług przemysłu i produkcji,
- jakości zamieszkania, w tym tereny zabudowy mieszkaniowej i tereny sportu, rekreacji i turystyki oraz tereny przestrzeni publicznej,
- środowiskowych, w tym lasy i użytki ekologiczne,
- komunikacyjnych, w tym kluczowej sieci infrastruktury transportowej drogowej i kolejowej.

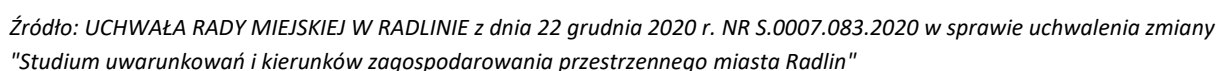
Mapa 2 Ramowy układ funkcjonalno-przestrzenny

Źródło: opracowanie własne na podstawie Studium

⁹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Radlin, UCHWAŁA RADY MIEJSKIEJ W RADLINIE z dnia 22 grudnia 2020 r. NR S.0007.083.2020 w sprawie uchwalenia zmiany "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Radlin"

Mapa 3 Szczegółowy układ funkcjonalno- przestrzenny

Biorąc pod uwagę zakres Strategii oraz zidentyfikowane wyzwania rozwojowe i wyznaczone cele określa się zbiór rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Mieście obejmujący:

- 39

- ochronę i poprawę stanu poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- planowanie przestrzeni publicznych oraz infrastruktury usług publicznych spełniających wymogi dostępności i użyteczności dla wszystkich mieszkańców,
- rozwój przestrzenny obszarów mieszkaniowych i aktywności gospodarczej z zapewnieniem odpowiedniej ilości terenów zieleni, w tym publicznej,
- kształtowanie spójnego przestrzennie systemu powiązań transportowych, umożliwiającego poprawę spójności wewnętrznej i zewnętrznej dostępności Miasta,
- harmonijne kształtowanie i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego,
- promowanie wykorzystania rozwiązań niskoemisyjnych oraz odnawialnych źródeł energii,
- tworzenie przestrzeni do rozwoju dla działalności gospodarczych opartych na nowych technologiach i potencjałach Miasta.

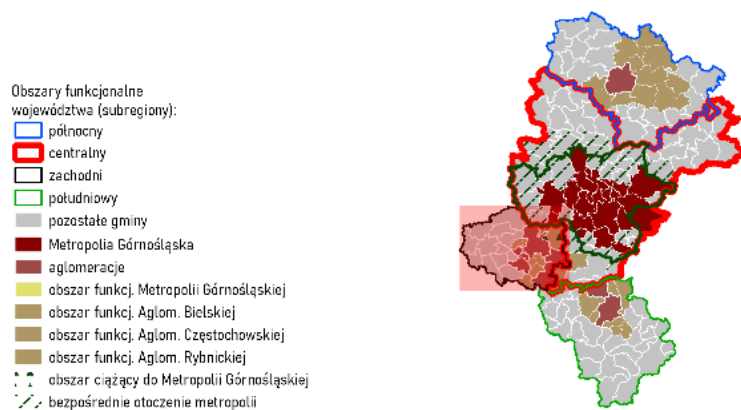
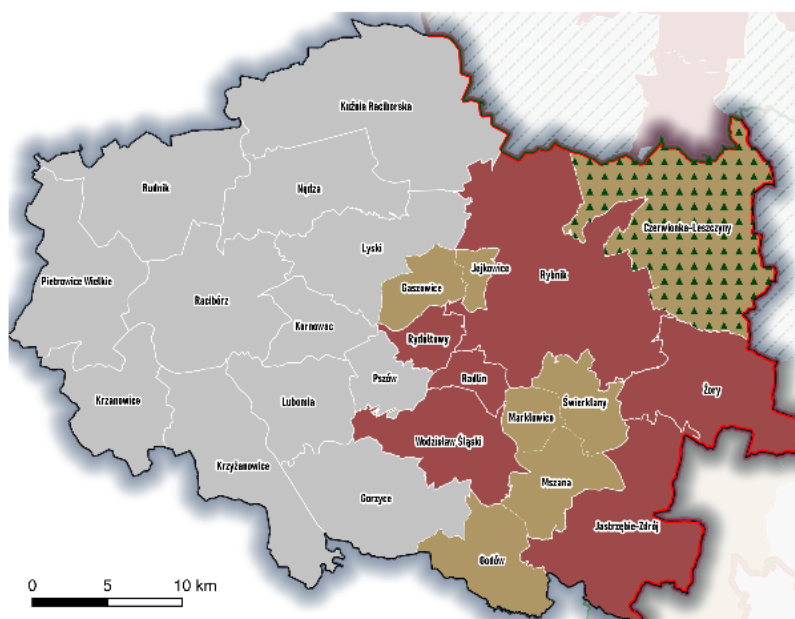
OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI WYNIKAJĄCE Z POLITYKI KRAJOWEJ I REGIONALNEJ

Z punktu widzenia wyzwań rozwojowych Radlina kluczowymi Obszary Strategicznej Interwencji OSI są obszary wskazane Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego - Śląskie 2030. Radlin został ujęty w dokumencie regionalnym jako obszar OSI w ujęciu:

- funkcjonalnym:
 - **część rdzeniowa Aglomeracji Rybnickiej**, będącej aglomeracją miejską o znaczeniu krajowym i będącej centralnym ośrodkiem subregionu zachodniego; do kluczowych wyzwań subregionu zaliczono m.in. dywersyfikację gospodarki i rozwój przedsiębiorczości, wzmocnienie działań na rzecz sprawiedliwej transformacji, wzmocnienie aktywności społecznej, rekultywację i rewitalizację obszarów zdegradowanych, poprawa jakości środowiska w tym powietrza i wód, **obszary miejskie**, których istotnymi problemami są m.in. negatywne zjawiska demograficzne jak starzenie się społeczeństwa, depopulacja, migracja, oraz problemy przestrzenne jak „kurczenie się” miast i suburbanizacja.

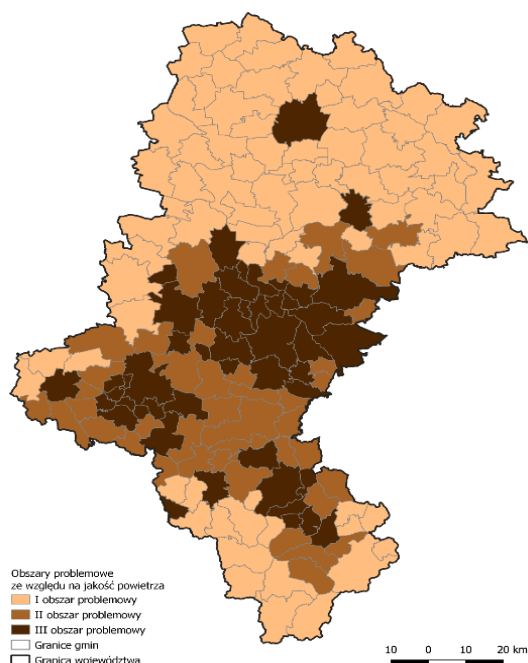
Mapa 4 Subregiony województwa

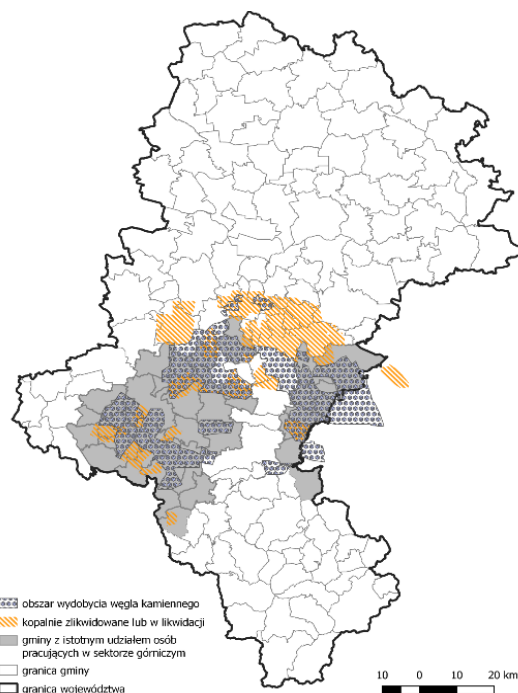
Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego - Śląskie 2030

- tematycznym, w wymiarze OSI problemowych:
 - **gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza** w kategorii gmin o najwyższym stopniu problemu; w Strategii Śląskie 2030 wskazuje się że główną przyczyną złej jakości powietrza w województwie śląskim jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (bytowo-komunalna). Znacznie mniejszy wpływ na jakość powietrza ma emisja przemysłowa i liniowa; największym wyzwaniem stojącym przed województwem na najbliższe lata jest ograniczenie niskiej emisji.

Mapa 5 OSI – gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza

Mapa 6 OSI – gminy w transformacji górniczej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego - Śląskie 2030

- o **gminy w transformacji górniczej w typie gmin z problemami społeczno-przestrzennymi;** Strategia Śląskie 2030 definiuje jako wyzwania tego typu obszarów znaczny udział terenów przemysłowych i poprzemysłowych oraz terenów, na których wystąpiły lub wystąpią skutki eksploatacji górniczej; istotnym problemem jest zagospodarowanie terenów po zakończonej eksploatacji górniczej, a także przekwalifikowanie pracowników odchodzących z sektora górniczego; podkreśla się również potrzebę poprawy jakości środowiska, rozwoju usług publicznych, poprawę jakości przestrzeni publicznych, zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców oraz rozwój oferty czasu wolnego.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego wskazuje szereg kluczowych działań dla w/w OSI podkreślając że wsparcie to będzie realizowane z wykorzystaniem instrumentów wskazanych w systemie wdrażania Strategii Śląskie 2030 , w tym m.in.:

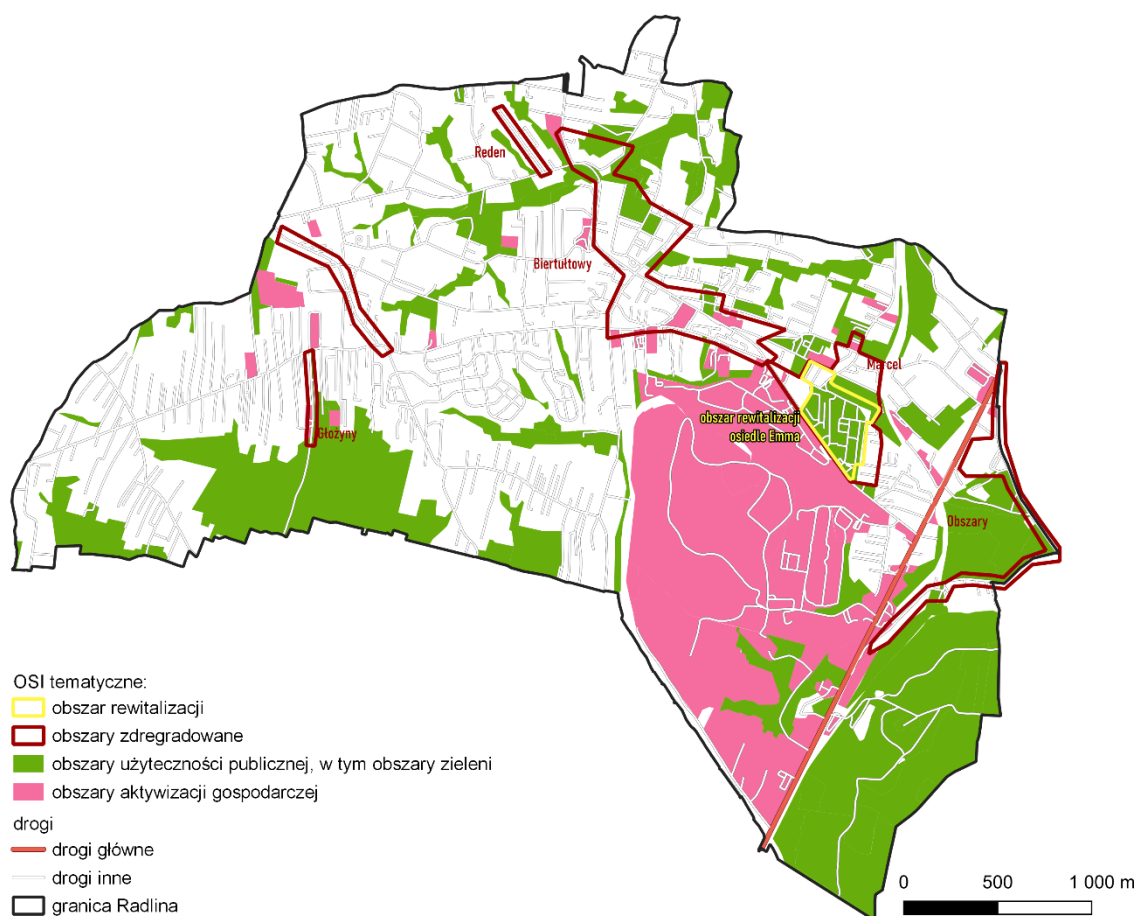
- przygotowanie indywidualnych instrumentów finansowych lub organizacyjnych,
- dedykowanie działań priorytetowo wspieranych w ramach konkursów organizowanych przez samorząd województwa śląskiego.

LOKALNE OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Biorąc pod uwagę sytuację społeczną, gospodarczą i przestrzenną Miasta Radlina, a także uwarunkowania realizacji polityki rozwoju i generalne tendencje o charakterze makroekonomicznym wskazać można 2 typy Lokalnych Obszarów Strategicznej Interwencji:

- OSI kompleksowe obejmujące obszar całego Miasta, tj.:
 - obszar transformacji społeczno-gospodarczej,
 - obszar problemów jakości środowiska, w tym w szczególności jakość powietrza;
- OSI tematyczne:
 - obszary zdegradowane,
 - obszary użyteczności publicznej, w tym obszary zieleni,
 - obszary aktywizacji gospodarczej.

Mapa 7 Lokalne obszary strategicznej interwencji

Źródło: opracowanie własne

Instrumentami wsparcia Lokalnych Obszarów Strategicznej Interwencji będą programy lokalne obejmujące konkretne projekty realizacyjne samorządu Miasta i partnerów realizacji Strategii. Wskazane obszary powinny być miejscami intensywnej realizacji kierunków działań, które zostały przypisane do wyznaczonej struktury celów (wskazane w części dokumentu *Kierunki działań na rzecz osiągnięcia celów operacyjnych*).

Tabela 19 Kluczowe działania dla Lokalnych Obszarów Interwencji

Lokalne Obszary Strategicznej Interwencji	Kluczowe kierunki i działania
obszar transformacji społeczno-gospodarczej	– Gospodarcza rewitalizacja terenów i obiektów przemysłowych. – Przygotowanie oferty dla inwestorów reprezentujących branże proekologiczne. – Promocja wśród mieszkańców i lokalnych firm możliwości rozwijania innowacyjnych działalności gospodarczych opartych na specyfice Miasta (działalności innowacyjne i kreatywne). – Poprawa dostępu do infrastruktury umożliwiającej rozwój biznesu w przestrzeni wirtualnej. – Rozwój przedsiębiorczości społecznej ułatwiającej aktywizację przedsiębiorczą i zawodową mieszkańców. – Promocja Radlina w aglomeracji rybnickiej jako miejsca na założenie pierwszego biznesu. – Wspieranie działań na rzecz tworzenia i wzmacniania miejskich i ponadlokalnych sieci współpracy, m. in. stworzenie platformy dialogu i partnerstwa radlińskich firm – narzędzia (internetowe, organizacyjne, eventy, gospodarowanie informacją) dla nawiązania współpracy oraz wspólnego konkurencyjnego radlińskich firm w otoczeniu. – Współpraca z podmiotami gospodarczymi w celu zapewnienia długofalowego dostępu firm do kadr na lokalnym rynku pracy; rozwój partnerstwa międzysektorowego na rzecz podnoszenia i dostosowywania kwalifikacji mieszkańców do zmieniających się potrzeb rynku pracy. – Promowanie wśród lokalnych przedsiębiorców zasad społecznej odpowiedzialności biznesu jako sposobu wzmacniania konkurencyjności oraz budowania wizerunku w środowisku lokalnym. – Kształtowanie pozytywnych wzorców twórczego spędzania czasu wolnego. – Kreowanie unikatowej oferty spędzania czasu wolnego przy wykorzystaniu istniejącej na terenie gminy infrastruktury rekreacyjnej. – Wsparcie podmiotów kultury i sportu oraz organizacji pozarządowych w realizacji inicjatyw poszerzających ofertę czasu wolnego.

	– Rozwój społeczeństwa informacyjnego aspekcie infrastrukturalnym i kompetencyjnym. – Wspieranie inicjatyw umożliwiających mieszkańcom włączanie się w działania na rzecz wspólnot lokalnych.
obszar problemów jakości środowiska	– Rozwój infrastruktury technicznej ograniczającej skutki antropopresji na środowisko przyrodnicze (zwłaszcza na terenach przeznaczanych pod nowe funkcje osadnicze i gospodarcze oraz rozwiązania ograniczające zanieczyszczenie powietrza). – Wspieranie rozwiązań w zakresie gospodarki niskoemisyjnej. – Promowanie wartości kulturowych i przyrodniczych Radlina wzbogacających wizerunek aglomeracji rybnickiej i wpisujących się w ofertę aglomeracji dla odwiedzających. – Wdrażanie rozwiązań w zakresie zrównoważonego i zintegrowanego transportu (transport publiczny, ścieżki rowerowe i piesze) zapewniającego spójność przestrzenną Miasta oraz łatwą dostępność usług i miejsc pracy w sąsiedztwie Miasta. – Promowanie transportu zrównoważonego wśród mieszkańców.
obszary zdegradowane,	– Opracowanie perspektywicznych koncepcji rewitalizacji terenów pogórniczych. – Adaptacja terenów poprzemysłowych, parkowo-leśnych i zielonych Miasta na miejsca spotkań i usługi rekreacyjne o wysokim standardzie. – Rozwijanie programów promujących wśród mieszkańców wiedzę o dziedzictwie kulturowym i przyrodniczym oraz kształtujących świadomość na temat zależności między własnymi zachowaniami a estetyką Miasta i jego przestrzeni. – Wprowadzanie do przestrzeni Miasta atrakcyjnie prezentowanych informacji o obiektach, wydarzeniach, osobach związanych z danym miejscem. – Realne włączanie mieszkańców i grup społecznych do projektów rewitalizacji oraz przedsięwzięć podnoszących estetykę Miasta i mikroprzestrzeni. – Kreowanie narzędzi wspierających edukacyjnie, organizacyjnie, finansowo mieszkańców podejmujących działania na rzecz poprawy jakości przestrzeni publicznych w Mieście. – Promowanie najciekawszych działań podejmowanych przez mieszkańców na rzecz swojego miejsca zamieszkania (podwórka, przestrzenie osiedlowe itp.). – Gospodarcza rewitalizacja terenów i obiektów poprzemysłowych.

obszary użyteczności publicznej, w tym obszary zieleni	– Kreowanie unikatowej oferty spędzania czasu wolnego przy wykorzystaniu istniejącej na terenie gminy infrastruktury rekreacyjnej. – Wykreowanie atrakcyjnego, witalnego centrum Miasta będącego miejscem spotkań mieszkańców, w tym reorganizacja układu komunikacyjnego w dotychczasowym centrum. – Wzbogacanie przestrzeni Miasta w małą architekturę / meble miejskie i zielen. – Tworzenie miejsc dedykowanych aktywności poszczególnych grup społecznych (place zabaw, miejsca aktywności dla młodzieży, miejsca aktywności dla seniorów, przestrzenie integracji społecznej - sąsiedzkiej, międzypokoleniowej). – Wydarzenia w przestrzeni miasta zachęcające mieszkańców do spotkań i udziału w imprezach. – Realizacja przedsięwzięć związanych z uniwersalnym projektowaniem przestrzeni publicznych.
obszary aktywizacji gospodarczej.	– Edukacja przedsiębiorcza realizowana wśród dzieci i młodzieży. – Wspieranie przedsiębiorczości wśród seniorów, szczególnie sprawnych, relatywnie młodych osób przechodzących na emeryturę. – Promocja wśród mieszkańców i lokalnych firm możliwości rozwijania innowacyjnych działalności gospodarczych opartych na specyfice Miasta (działalności innowacyjne i kreatywne). – Wsparcie o charakterze informacyjno-doradczym dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą. – Gospodarcza rewitalizacja terenów i obiektów przemysłowych. – Przygotowanie oferty dla inwestorów reprezentujących branże proekologiczne. – Wsparcie o charakterze informacyjno-doradczym dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą. – Poprawa dostępu do infrastruktury umożliwiającej rozwój biznesu w przestrzeni wirtualnej. – Rozwiązania wspierające rozwój kadr kierowniczych i pracowników w radlińskich firmach. – Promocja Radlina w aglomeracji rybnickiej jako miejsca na założenie pierwszego biznesu.

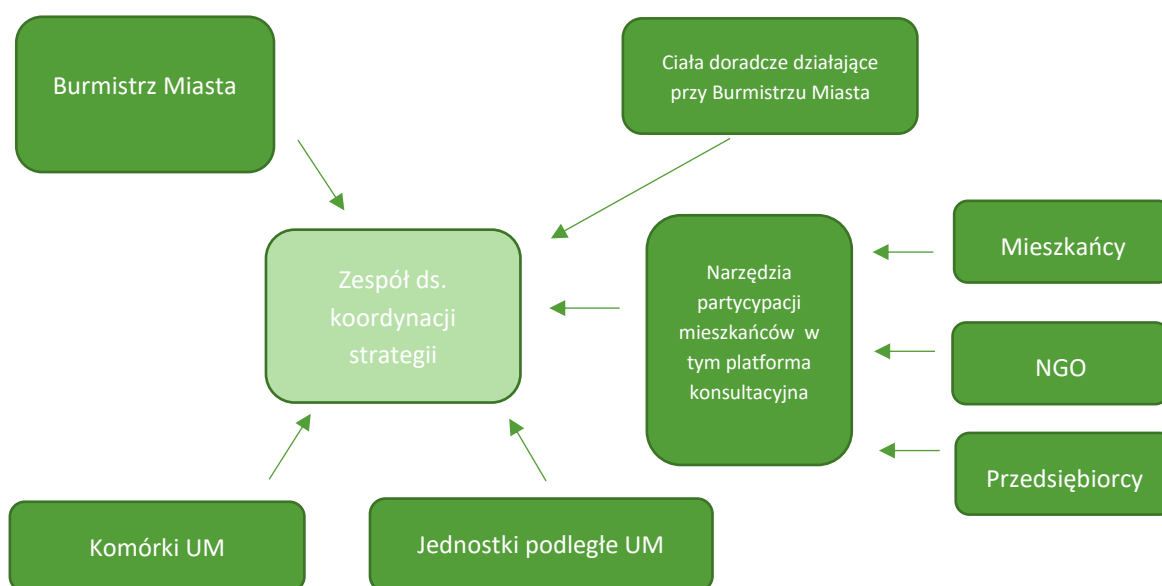
SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Realizacji Strategii służyć będą wdrażane projekty strategiczne przygotowywane przez Urząd Miasta i jednostki podległe. Projekty te powinny zostać opracowane i wyselekcjonowane przez odpowiednie komórki UM i jednostki podległe.

W celu koordynacji działań wdrożeniowych oraz monitoringowych proponuje się powołanie Zespołu Koordynacyjnego w strukturze UM, którego pracami kierował będzie Burmistrz Miasta, a w jego skład wejdą przedstawiciele merytorycznych komórek administracji samorządu lokalnego. Do głównych zadań Zespołu należeć powinno:

- przygotowanie koncepcji projektów własnych UM i jednostek podległych ujętych w Planie Implementacji Strategii,
- opiniowanie projektów partnerów chcących uzyskać wsparcie samorządu Miasta w zakresie realizacji projektów własnych,
- ocena informacji o postępach w realizacji projektów własnych samorządu,
- przygotowanie informacji zasilających raport monitoringowy,
- inicjowanie zmian lub aktualizacji Strategii,
- współpraca z podmiotami zewnętrznymi tworzącymi warunki do realizacji działań Miasta.

Rysunek 5 Podmioty procesu wdrażania

Źródło: opracowanie własne

Poza wskazanymi projektami strategicznymi, ujętymi w Planie Implementacji Strategii, proces wdrożeniowy powinien znaleźć swoje uszczegółowienie w dokumentach planistycznych i programowych, które pozwolą na budowanie trwałych partnerstw międzysektorowych i szczegółowo określa sposoby działania w kluczowych obszarach rozwojowych. Część z nich zostanie oparta o już istniejące dokumenty. Powinny one jednak zostać poddane analizie w zakresie aktualności i ewentualnie zmodyfikowane w celu dostosowania do nowych celów strategicznych. Realizacja niektórych z celów będzie wymagała opracowania nowych polityk, planów lub programów będących zbiorem konkretnych, komplementarnych projektów o charakterze inwestycyjnym bądź organizacyjnym.

Do dokumentów, które powinny zostać opracowane w toku wdrażania Strategii zaliczyć należy dokument określający politykę Miasta w zakresie:

- rewitalizacji i rekultywacji terenów zdegradowanych,
- partycypacji społecznej,
- polityki senioralnej,
- aktywności mieszkańców – dot. sportu, kultury i edukacji,
- transformacji i aktywizacji gospodarczej.

Wskazany Plan Implementacji powinien zostać opracowany po przyjęciu Strategii oraz powinien zawierać zbiór konkretnych projektów realizacyjnych zarówno gotowych do wdrożenia, jak i projektów koncepcyjnych, które wymagają przygotowania szczegółowych rozwiązań projektowych w perspektywie trwania Strategii. Plan ten powinien być aktualizowany corocznie po sporządzeniu raportu monitoringowego.

Realizacja Strategii w dużej mierze zależna będzie od możliwości finansowych Miasta Radlina, jak również możliwości pozyskania środków zewnętrznych służących finansowaniu projektów prorozwojowych.

Do kluczowych źródeł finansowania Strategii i realizujących ją projektów rozwojowych zaliczyć należy:

- środki własne z budżetu Miasta,
- środki z budżetu Państwa, w tym m.in.: dotacji, porozumień terytorialnych,
- konkursy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych ze środków UE zarządzanych z poziomu regionalnego oraz krajowego,
- instrumenty finansowe zwrotne w ramach RPO WSL.
- środki partnerów publicznych,
- środki partnerów prywatnych.

Wśród potencjalnych źródeł finansowania/współfinansowania projektów miejskich jest Mechanizm sprawiedliwej transformacji, który jest kluczowym narzędziem służącym zapewnieniu realizacji transformacji na rzecz gospodarki neutralnej dla klimatu. W ramach mechanizmu przewidziano Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, który będzie wspierał dywersyfikację gospodarczą i restrukturyzację objętych finansowaniem regionów.

SYSTEM MONITOROWANIA I OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA

Dla zapewnienia sprawności wdrażania Strategii oraz możliwości efektywnego dostosowywania narzędzi wdrożeniowych do pojawiających się możliwości konieczne jest wdrożenie systemu monitorowania. Zakłada się, że system monitorowania Strategii będzie spójny z mechanizmem sporządzania corocznego Raportu o stanie Miasta.

Informacje udostępnione przez członków Zespołu Koordynacyjnego i przygotowane przez komórkę UM właściwą ds. Strategii rozwoju w formie corocznego raportu monitoringowego będzie elementem Raportu o stanie Miasta.

Zakłada się, że co 3 lata w okresie realizacji Strategii będzie prowadzona ewaluacja mid-term w wyniku, której Burmistrz podejmie decyzję o ewentualnej aktualizacji Strategii. Pierwszy Raport monitoringowy i ewaluacyjny powinien wskazywać wartość bazową wg stanu na 2021 rok poszczególnych wskaźników¹⁰.

Szczegółowy tryb i mechanizm przygotowania sprawozdań działania poszczególnych komórek organizacyjnych UM i jednostek podległych zostanie określony w zarządzeniu Burmistrza Miasta Radlina.

W corocznym raporcie monitoringowym z realizacji powinny być określone:

- wskaźniki produktów – wynikające z osiągniętych efektów rzeczowych inwestycji lub działań organizacyjnych wynikających z realizacji Planu Implementacyjnego
- wskaźniki zmiany – wskaźniki o charakterze rezultatów i oddziaływania.

¹⁰ Wynika z faktu opóźnień w publikacji danych GUS oraz potrzeby wdrożenia mechanizmu gromadzenia danych w UM

Tabela 20 Kluczowe rezultaty wdrażania Strategii

Cel	Oczekiwane rezultaty	Wskaźnik pomiaru	Źródło informacji	Pożądany kierunek zmiany wskaźnika
Miasto szans dla mieszkańców	- poprawa sytuacji demograficznej Miasta - zmniejszenie skali problemów społecznych	liczba mieszkańców Miasta	GUS	↑
		liczba i powierzchnia mieszkań w zasobach komunalnych	GUS	↑
		osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej na 10 tys. ludności	GUS	↓
		odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	GUS	↑
		odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	GUS	↑
		liczba uczestników imprez kulturalnych organizowanych przez centra, domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice	GUS	↑
Miasto innowacji społecznych	- Wzrost zaangażowania mieszkańców w zarządzaniu Miastem - Wzrost aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców	liczba osób biorących udział w konsultacjach społecznych	UM	↑
		liczba projektów zgłoszonych do budżetu obywatelskiego	UM	↑
		osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej na 10 tys. ludności	GUS	↓
		liczba mieszkańców korzystających z e-usług i e-administracji	UM	↑
		liczba zadań publicznych zrealizowanych we współpracy z NGO	UM	↑
	Wzrost możliwości	liczba podmiotów gospodarczych w	GUS	↑

Miasto przedsiębiorczości i innowacji.	- inwestycyjnych samorządu - Rozwój i dywersyfikacja bazy ekonomicznej Miasta	przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności	GUS	↑
		udział dochodów własnych w dochodach ogółem	GUS	↑
		podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych	GUS	↑
Przyjazne i funkcjonalne przestrzenie miasta	- Poprawa atrakcyjności przestrzeni miejskich - Przyciąganie nowych użytkowników Miasta	korzystający z sieci kanalizacyjnej ogólnej liczbie ludności	GUS	↑
		udział odpadów segregowane w stosunku do całości odpadów komunalnych	UM	↑
		przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 mieszkańca	GUS	↑
Integracja przestrzenna Miasta z otoczeniem	- Poprawa wizerunku Miasta - Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej	liczba nowych zameldowań na terenie miasta	GUS	↑
		Liczba połączeń komunikacją zbiorową z Wodzisławiem Śląskim i Rybnikiem	UM	↑

Źródło: opracowanie własne

ZAŁĄCZNIK 1

PRZEGLĄD AKTUALNYCH DOKUMENTÓW LOKALNYCH I ICH RELACJI ZE STRATEGIĄ ORAZ RELACJE Z DOKUMENTAMI KRAJOWYMI I REGIONALNYMI.

Tabela 21 Zgodność celów rozwoju Miasta z celami SOR

Cele Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)			
cel Strategii Miasta	Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną	Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu
Miasto szans dla mieszkańców	☐	☐	
Miasto innowacji społecznych		☐	
Miasto przedsiębiorczości i innowacji.	☐		☐
Przyjazne i funkcjonalne przestrzenie miasta		☐	
Integracja przestrzenna Miasta z otoczeniem.		☐	☐

Tabela 22 Zgodność celów rozwoju Miasta z celami KSRR

Cele Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030			
cel Strategii Miasta	Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie
Miasto szans dla mieszkańców	☐		
Miasto innowacji społecznych	☐	☐	
Miasto przedsiębiorczości i innowacji.		☐	
Przyjazne i funkcjonalne przestrzenie miasta	☐		☐
Integracja przestrzenna Miasta z otoczeniem.	☐		☐

Tabela 23 Zgodność celów rozwoju Miasta z celami regionalnymi

Cele Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego Śląskie 2030

cel Strategii Miasta	Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej	Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca	Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni	Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym
Miasto szans dla mieszkańców	○	○		
Miasto innowacji społecznych		○		
Miasto przedsiębiorczości i innowacji.	○			○
Przyjazne i funkcjonalne przestrzenie miasta		○	○	
Integracja przestrzenna Miasta z otoczeniem.			○	○